

Załącznik do uchwały Rady Gminy Boniewo Nr

z dnia

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BONIEWO NA LATA 2017-2023

Gmina Boniewo

Boniewo marzec 2018

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I.Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	5
II. Uproszczona diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023.....	11
III.Delimitacja obszarów.....	18
IV. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	34
V. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	49
VI. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	50
VII. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	55
VIII. Komplementarność.....	66
IX. Partycypacja społeczna i interesariusze rewitalizacji.....	70
X. Ramy finansowe.....	74
XI. System zarządzania.....	75
XII. Monitoring.....	82
XIII. Promocja i komunikacja społeczna.....	84
XIV. Definicje i pojęcia Programu.....	84
XV. Spis tabel i rysunków.....	86
XVI. Załączniki.....	87

Wykaz użytych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
Diagnoza	<i>Diagnoza Gminy Boniewo opracowana na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OR	Obszar rewitalizacji
OZ	Obszar zdegradowany
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
PR	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PROGRAM	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>
RPO WK-P 2014 -2020	<i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020</i>
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZPPR	<i>Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020</i>

WSTĘP

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzona jest w skali gminy na podstawie Programu Rewitalizacji. Program taki nakreśla zestaw działań planowanych w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej infrastrukturalnej, mających na celu ograniczenie niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych i rozwój obszaru. Program Rewitalizacji jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych, w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa na lata Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020. *Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023* opracowany został na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2017 poz. 1875z późn. zm.)

Program zawiera plan działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie z tzw. stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju poprzez:

- wzrost aktywności społecznej;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- integrację społeczną mieszkańców;
- wzmocnienie potencjału infrastrukturalnego i gospodarczego gminy Boniewo.

Program został wykonany zgodnie z założeniami i wymogami, określonymi w opracowaniu „*Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*”, Toruń 2016r. Układ treści i zakres merytoryczny opracowania w sposób bezpośredni nawiązują do wskazanego dokumentu samorządu województwa.

Rewitalizacja łączy działania społeczne i gospodarcze w sposób kompleksowy i nie pomija aspektu przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty rewitalizacyjne określone w Programie będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniając do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział mieszkańców poprzez organizacje i jednostki z terenu Gminy.

Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 powstał w procesie partnersko-eksperckim tj. w wyniku prac Zespołu ds. rewitalizacji w Urzędzie Gminy Boniewo z udziałem eksperta ds. rewitalizacji oraz z wykorzystaniem wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych (spotkań z mieszkańcami, radnymi oraz przedstawicielami organizacji społecznych z terenu Gminy Boniewo i grup mieszkańców na terenie Gminy, wyników ankiet mieszkańców),

a także prowadzonych badań i analiz strategicznych danych Gminy (jakościowych i wskaźnikowych ujętych w *Diagnozie*) i dokumentów programowych na lata 2014-2020.

Projekty rewitalizacyjne w ramach opracowanego *Programu* realizowane będą na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania. Projekty te stanowią będą instrument tzw. interwencji kryzysowej w odpowiedzi na zidentyfikowane w *Diagnozie* sytuacji społeczno-gospodarczej na potrzeby rewitalizacji główne problemy społeczne, infrastrukturalne, funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe gminy Boniewo.

W *Programie* przyjęto m.in.:

- realizację projektów kompleksowych reagujących na ograniczenie wiodącego problemu zidentyfikowanych problemów,
- włączenie inicjatyw lokalnych w rozwój obszarów Gminy,
- planowane wykorzystanie źródeł finansowania poza środkami własnymi gminy Boniewo m.in. dotacji bezzwrotnych w ramach RPO WK-P 2014-2020.

I. Opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program posiada powiązania z dokumentami strategicznymi krajowymi i regionalnymi na lata 2014-2020. Poniżej przedstawiono powiązania pomiędzy *Programem Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*, a dokumentami różnych szczebli, co gwarantuje spójność celów rewitalizacji Gminy z celami rozwojowymi polityk europejskich i krajowych oraz regionalnych na lata 2014-2020.

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych nadrzędnych dla *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*

Poziom europejski	Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Europa 2020	Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko -Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027, Uchwała Nr XVIII/133/17 Rady Gminy Boniewo z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027
	Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Boniewo, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 4/14/2002 Rady Gminy Boniewo z dnia 30 grudnia 2002 r. oraz Uchwała nr XXXI/165/09 Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2009r. w sprawie przyjęcia analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Boniewo.

		Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Boniewo. Załącznik do Uchwały Nr XVI/121/16 Rady Gminy Boniewo z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Boniewo.
	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Strategia Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027, Uchwała Nr XVIII/133/17 Rady Gminy Boniewo z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027
	Strategia Rozwoju Kraju 2020	Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027, Uchwała Nr XVIII/133/17 Rady Gminy Boniewo z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie		Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Gmin Powiatu Włocławskiego.
	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030		Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Boniewo, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 4/14/2002 Rady Gminy Boniewo z dnia 30 grudnia 2002 r. oraz Uchwała nr XXXI/165/09 Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2009 r.

Źródło danych: *opracowanie własne*

Program wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie europejskim krajowym, regionalnym i lokalnym, w zakresie jak zilustrowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 2. Zakres powiązania Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Nazwa dokumentu	Zakres powiązań
Strategia Europa 2020	Strategia <i>Europa 2020</i> obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety, do których należą: I. Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; II. Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> przyczyni się do realizacji Priorytetu III i Celów 1, 4 i 5. Zaplanowane w jego ramach działania są komplementarne z założeniami Strategii Europa 2020 i wpływają na efektywniejszą ich realizację.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia	Zgodnie z założeniami <i>Narodowego Planu Rewitalizacji –Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych, tworząc ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań. Program Rewitalizacji musi zawierać, co najmniej: - diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, - określenie terytoriów wymagających wsparcia, - wizję wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej ze wskazaniem kierunków działań i wynikających z nich najważniejszych przedsięwzięć, - mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na danym obszarze zdegradowanym, - opis zaangażowania społeczności i innych partnerów w przygotowanie i realizację Programu, - ramy finansowe, z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania tj. oprócz finansowania unijnego także finansowanie krajowe czy środki prywatne, - system monitorowania zmiany i skuteczności działania. <i>Narodowy Plan Rewitalizacji</i> to główny scalający dokument rządowy określający całościowo tytułowy plan rewitalizacji, jego cele i mechanizmy działania, w związku, z czym przedmiotowy Program jest zgodny z jego założeniami oraz spełnia jego wymagania.
Krajowa Polityka Miejska 2023	<i>Krajowa Polityka Miejska 2023</i> określa kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> wpisuje się w następujące obszary i cele Strategii Rozwoju Kraju 2020: • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych

	potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego. • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie: • Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności. • Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. • Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020	Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania Programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach Programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> uwzględnia wskazania Wytycznych w zakresie rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego	Wytyczne dotyczą koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2020</i> został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego

i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	<i>i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i>
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020. Plan modernizacji 2020+	<i>Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku. Plan Modernizacji 2020+przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko</i> -Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu. Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo. <i>„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”</i> Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety: 1. Konkurencyjna gospodarka; 2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast; 3. Silna metropolia; 4. Nowoczesne społeczeństwo. Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno -gospodarczej przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Boniewo została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym, czego wyrazem jest <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>, zakładający działania mające na celu rozwój lokalny zgodnie z kierunkami strategicznymi rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WK-P 2014-2020)	RPO WK-P 2014-2020 zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym jak i gospodarczym. Głównym celem dokumentu jest uczynienie województwa kujawsko -pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> jest spójny z zapisami RPO WK-P 2014-2020, dotyczącymi rewitalizacji społeczno-gospodarczej dla obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Rewitalizacja wybranych obszarów jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b <i>Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</i>, w ramach, którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym. Efektem tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych. Infrastruktura obszarów wiejskich

	wspierana będzie także w ramach Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Projekty ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P 2014-2020 ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo oraz w ramach Osi 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach: • Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. W ramach osi priorytetowej 7 Programu z przeznaczeniem na ożywienie społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich, które uzupełnione zostaną środkami EFS z przeznaczeniem na odnowę społeczną (oś priorytetowa 11 Programu). Przedsięwzięcia w ramach Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność powinny obejmować kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów wiejskich oraz wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia, a tym samym wpływać na poprawę warunków uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym mieszkańców. Wsparcie uzyskają projekty polegające m.in. na remoncie pomieszczeń czy związane z realizacją innych inwestycji infrastrukturalnych, służących aktywizacji społeczności. Ponadto działania inwestycyjne w obszarze rewitalizacji muszą być związane z działaniami realizowanymi z EFS.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020.	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia Programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy Programu Rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. <i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> został opracowany w oparciu o <i>Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych</i> i wykazuje zgodność z regułami opracowania Programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.
Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Gmin Powiatu Włocławskiego.	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> wpływać będzie na realizację kierunków <i>Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gmin Powiatu Włocławskiego</i> , w następujących celach rozwojowych: II. Kreatywne społeczeństwo korzystające z usług na najwyższym poziomie oraz III. Rozwinięta infrastruktura techniczna i komunalna funkcjonująca na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu
Strategia Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027, Uchwała Nr XVIII/133/17 Rady Gminy Boniewo z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Boniewo 2017-2027	<i>Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i> przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów rozwoju Gminy, ujętych w Strategii: CEL STRATEGICZNY I Rozwój lokalnego potencjału gospodarczego i przedsiębiorczości w oparciu o zasoby sektora rolnego i przetwórstwa oraz nowych usług, w tym związanych z turystyką i rekreacją na terenie Gminy Boniewo CEL STRATEGICZNY III Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Boniewo
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania	Według <i>Studium</i> nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego Gminy Boniewo jest kształtowanie struktur przestrzennych podnoszących

Przestrzennego Gminy Boniewo, Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 4/14/2002 Rady Gminy Boniewo z dnia 30 grudnia 2002 r. oraz Uchwała nr XXXI/165/09 Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2009 r.	konkurencyjność i atrakcyjność przestrzeni dla inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych oraz podnoszących jakość życia mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwój. Cel ten jest zbieżny z celami Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023. W ten sposób Program przyczyni się do realizacji podstawowych kierunków polityki zagospodarowania przestrzennego Gminy ujętych w Studium jako: • Cel 1 Kształtowanie struktur przestrzennych tworzących warunki do wzrostu efektywności gospodarowania; • Cel 3. Kształtowanie struktur przestrzennych kreujących nowe jakościowo potrzeby społeczne.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Boniewo. Załącznik do Uchwały Nr XVI/121/16 Rady Gminy Boniewo z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Boniewo.	Program przyczyni się do realizacji celów strategicznych długoterminowych nakreślonych w PGN, w szczególności: • poprawa jakości powietrza poprzez redukcję gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem paliw na terenie Gminy Boniewo, • zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, • redukcja poziomu zużytej energii finalnej na terenie Gminy Boniewo.

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych

II. Uproszczona diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023

1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Boniewo położona w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie włocławskim. Administracyjnie obszar podzielony jest na 20 sołectw. Sołectwa Gminy Boniewo to: Anielin, Arciszewo, Bierzyn, Boniewo, Grójec, Grójczyk, Jerzmanowo, Lubomin Leśny, Lubomin Rządowy, Lubomin, Łąki Markowe, Łąki Wielkie, Osiecz Mały, Osiecz Wielki, Otmianowo, Sarnowo, Sieroszewo, Sułkówka, Wólka Paruszeńska, Żurawice. Geograficznie i przestrzennie gmina znajduje się na terenie Pojezierza Wielkopolskiego.

2. Uwarunkowania demograficzne

Według danych Urzędu Gminy Boniewo, na terenie Gminy zamieszkuje 3 460 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2016 roku).

Tabela 3. Liczba mieszkańców w Gminie Boniewo w latach 2012-2016 wg wieku (stan na 31 grudnia 2016 r.)

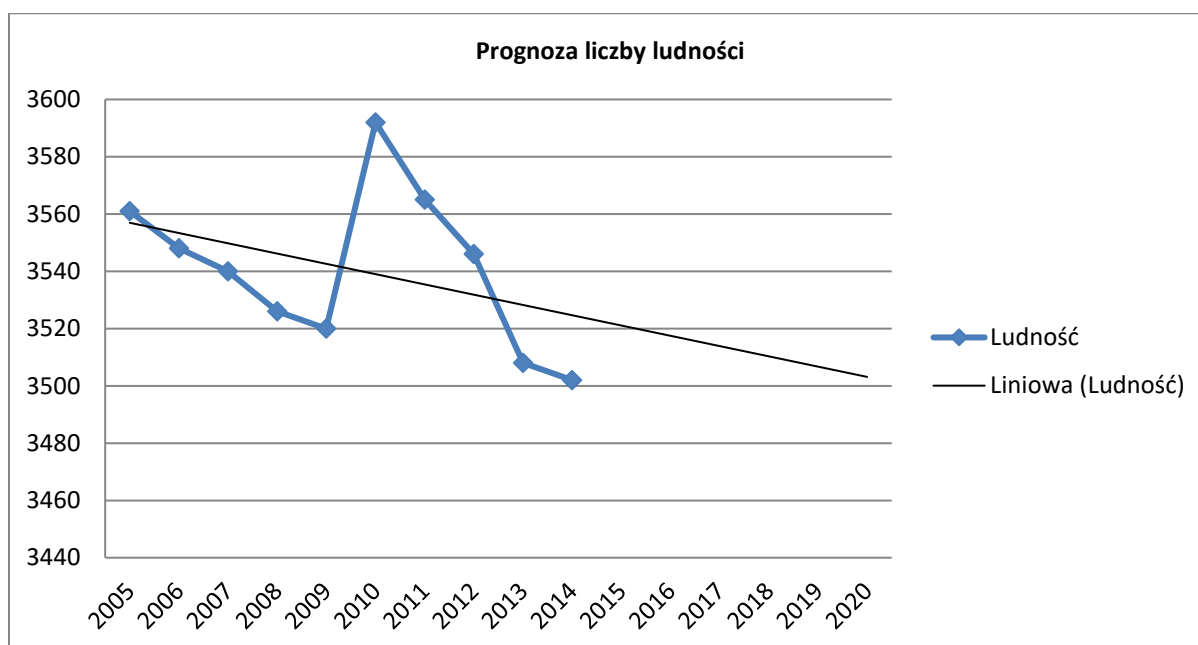
Lata	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców					
ogółem	3546	3508	3502	3484	3460
Wiek 0-2					
ogółem	71	70	74	65	60
Wiek 3-6					
ogółem	180	171	160	151	152
Wiek 7-18					
ogółem	502	501	490	481	477
Wiek 19-60 kobiety, 19-65 mężczyźni					

ogółem	K - 1110	K – 951	K - 928	K - 918	K - 916
	M - 1180	M - 1197	M - 1206	M - 1113	M - 1164
Wiek powyżej 60 kobiety, powyżej 65 mężczyźni					
ogółem	K -323	K -394	K -423	K -401	K -455
	M -208	M -198	M -215	M -220	M -236

Źródło danych: dane z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Boniewo

Według statystyk GUS w porównaniu z rokiem 2005 liczba ludności w gminie w roku 2015 zmalała o ok.1,5%. Udział grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,85 %, grupy ludności w wieku produkcyjnym 60,71%, a w wieku poprodukcyjnym 19,45 %.W perspektywie 10 -letniej dynamika zaludnienia w Gminie Boniewo przedstawia się następująco:

Rys 1. Prognoza liczby ludności Gminy Boniewo

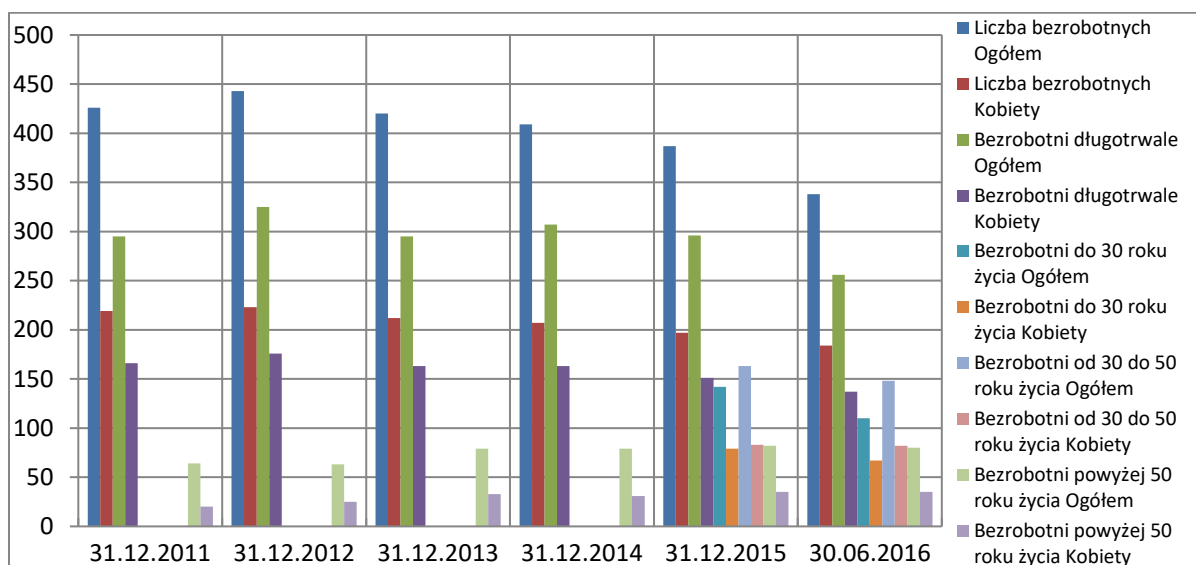

Źródło danych: opracowano na podstawie danych GUS 2016 r.

3.Sfera społeczna

3.1.Bezrobocie

Liczba bezrobotnych i struktura wiekowa wykazują w okresie ostatnich 2 lat tendencję spadkową w ogólnej liczbie bezrobotnych w Gminie Boniewie. Na mniej więcej stałym poziomie utrzymuje się liczba bezrobotnych kobiet w Gminie. Nieznacznie w okresie ostatnich 2 lat zmalała też liczba długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy, a także liczba bezrobotnych do 30 roku życia, co ilustruje poniższy wykres PUP.

Rys.2. Zmiany w strukturze bezrobocia na terenie Gminy Boniewo

Źródło danych: dane PUP Włocławek

3.2. Pomoc społeczna

Według GOPS głównymi powodami przyznania pomocy społecznej Gminie Boniewo są: ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, przemoc w rodzinie, zdarzenia losowe lub sytuacja kryzysowa. Poniżej przedstawiono w perspektywie powody korzystania ze świadczeń na terenie Gminy Boniewo.

3.3. Edukacja

Problemem w sferze edukacji Gminy Boniewo analogicznie do innych jednostek samorządu terytorialnego, jest i może w przyszłości być wysokość otrzymywanej z budżetu państwa subwencji oświatowej.

Pod względem wyników edukacji w Gminie Boniewo zdawalność egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno-przyrodniczej – matematyka jest na poziomie porównywalnym z województwem kujawsko-pomorskim (45,07 Gmina), następnie (45,00 województwo kujawsko-pomorskie), a 40,84 (powiat).

4. Sfera gospodarcza

4.1. Gospodarka

Według CEIDG na terenie Gminy Boniewo ujęto 105 wpisów działalności gospodarczej (stan na 31 grudnia 2016 roku).

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon gmina ogółem

Podmioty wg sektorów własnościowych	2012	2013	2014	2015	2016
Gmina ogółem					
w tym					
Sektor publiczny					
Sektor prywatny	90	92	93	92	94
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	90	92	93	92	94
spółki handlowe					
Spółdzielnie	-	-	-	-	-
Fundacje	-	-	-	-	-
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	11	11	11

Źródło danych: *opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo*

Lokalną gospodarkę tworzą przede wszystkim gospodarstwa rolne, mikroprzedsiębiorstwa oraz kilka średniej wielkości przedsiębiorstw. W strukturze przedsiębiorstw funkcjonujących w 2016 r. na terenie Gminy Boniewo przeważają sekcje F (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) i G (budownictwo), stanowiąc odpowiednio 34,91% i 17,92% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Znaczny udział mają również sekcje: A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) 13,21% podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów gospodarczych z sekcji A znajduje się na obszarach wiejskich gminy Lubraniec i Izbica Kujawska. Także sekcje C (przetwórstwo przemysłowe) 8,49% oraz H (transport i gospodarka magazynowa) 5,65 % i sekcja K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) 4,72 % wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw.

6. Sfera przestrzenno-infrastrukturalna

6.1. Gospodarka wodno-ściekowa w Gminie Boniewo

Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy to 119,3km, która obsługuje 83,7% mieszkańców. Gmina Boniewo posiada 7,8 km sieci kanalizacyjnej obsługującej 13,9% mieszkańców. Gmina Boniewo jest w 100% zwodociągowana. Gmina posiada gminną oczyszczalnię ścieków w miejscowości Boniewo.

6.2. Energia i ciepło

Przez obszar gminy Boniewo przebiegają następujące linie energetyczne wysokiego napięcia:

-110 GPZ Konin-GPZ Włocławek Lakiery z odgałęzieniami:

-110 kV do GPZ Lubraniec (rejon wsi Grójec)

-110 kV do GPZ Kaliska (rejon wsi Otmianowo)

Na terenie Gminy znajdują się także dwie elektrownie wiatrowe.

Zaopatrzenie w ciepło opiera się na indywidualnych źródłach ciepła. Dominują indywidualne systemy zaopatrzenia w ciepło wykorzystujące nośniki energii w postaci paliw stałych (przede wszystkim węgiel kamienny, miał węglowy, drewno i odpady z drewna). Wykorzystywane są też kotłownie administrowane przez gminę:

- Urząd Gminy w Boniewie: piec olejowy typ N – 3 o mocy 58 KW zbiorniki o pojemności 2 tys.litrów,
- Zespół Szkół Gminnych w Boniewie : dwa kotły na paliwo stałe Q MAX 200 prod. Heiztechnik,
- budynki komunalne - kotłownie indywidualne opalane paliwem stałym/węglem/.

6.3.Komunikacja

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego. Służy zarówno mieszkańcom jak też przejeżdżającym tranzytem przez obszar Gminy. System komunikacji i gminy składa się wyłącznie z sieci dróg kołowych. Teren Gminy Boniewo łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą sieci dróg powiatowych i wojewódzkich, a następnie krajowych.

Tabela 5. Drogi publiczne na terenie Gminy Boniewo na koniec 2016 roku

Kategoria drogi	Długość (km)	utwardzone (km)	nieutwardzone (km)
Drogi gminne	128,974	65,936	63,038
Drogi powiatowe	29,748	29,748	-
Drogi wojewódzkie	-	-	-
Drogi krajowe (bez autostrady)	-	-	-
Autostrady	-	-	-

Źródło danych: *Urząd Gminy Boniewo, Zarząd Dróg z/s Jarantowice.*

7.Środowisko naturalne

Zasoby wodne

Wody powierzchniowe zajmują obszar 105 ha tj. 1,4% powierzchni ogólnej , w tym Jezioro Grójeckie - 25,3 ha (ciekawy element krajobrazu Gminy, położone wśród pól, o częściowo zadrzewionym brzegu) i Łąki Zwiastowe - 10,4 ha, Jezioro Ługowskie - 67,7 ha (administracyjnie położone w gminie Chocień), do którego przylegają grunty gminy Boniewo. Przeważająca część obszaru gminy należy do zlewni Wisły i odwadniana jest przez dopływy Zgłowiączki: Chodeczka i Kociniec.

Na terenie Gminy w zespole parkowo -dworskim Osieczu Wielkim znajduje się Grodzisko– owalny półwysep otoczony stawem podmokłym w kształcie księżyca wpisany do Rejestru zabytków.

Brak jest parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, obszarów NATURA 2000, pomników przyrody, użytków ekologicznych.

8. Turystyka i sport

Główne zasoby infrastruktury turystyczno-technicznej gminy Boniewo to tereny znajdujące się wokół jezior: Grójeckiego i Ługowskiego (walory krajobrazowe, czyste i zdrowe powietrze).

Do głównych obiektów sportowych zaliczyć należy:

- hala widowiskowo-sportowa z widownią na 150 miejsc oraz siłownią
- siłownia zewnętrzna
- boisko ORLIK - boisko do piłki nożnej oraz wielofunkcyjne z zapleczem socjalnym
- gminne boisko sportowe w miejscowości Boniewo,
- wiejskie boiska sportowe do piłki siatkowej i koszykowej z parkingiem przystosowany do samochodów osobowych oraz autobusów,
- plac zabaw w miejscowości Boniewo oraz Lubomin dla najmłodszych.

9. Wnioski z Diagnozy na potrzeby rewitalizacji

1. Specyfiką Gminy Boniewo będącej obszarem wiejskim jest:

- rozproszenie obszarów zdegradowanych,
- trudność ze wskazaniem miejsca nawarstwiania się problemów społecznych i negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych.

W ramach każdego z analizowanych sołectw w zróżnicowanym natężeniu występuje podobieństwo dotyczące stopnia zabudowania, form użytkowania gruntów, cech przestrzeni.

Jednostką strukturalną największą pod względem liczby ludności jest obszar miejscowości Boniewo.

2. Na terenie Gminy Boniewo występują negatywne zjawiska społeczne, takie jak:

- bezrobocie wśród osób w wieku produkcyjnym,
- ubóstwo,
- niski poziom edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa lokalnej społeczności w życiu publicznym i kulturalnym.

3. Podstawowe problemy w poszczególnych sferach dotyczą:

1. Sfera społeczna

- bezrobocie osób w wieku produkcyjnym oraz wśród kobiet
- niedostatek materialny i ubóstwo
- alkoholizm

2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna

- jakość terenów publicznych (w tym budynków użyteczności publicznej)
- stan infrastruktury technicznej obiektów
- jakość dróg

- system oświetlenia ulic i budynków publicznych
- stan połączeń komunikacyjnych
- 3. Sfera gospodarcza
 - stan gospodarki (niska liczba podmiotów gospodarczych)
- 4. Sfera funkcjonalno-przestrzenna i środowiskowa
 - występowanie przestrzeni zdegradowanych w niektórych sołectwach

Szczegółowe zestawienie problemów społecznych i gospodarczych oraz infrastrukturalnych zawarto w załączonej do Programu *Diagnozie* Gminy Boniewo opracowanej na potrzeby rewitalizacji oraz w załącznikach do *Diagnozy* i raporcie z konsultacji społecznych w trakcie procesu rewitalizacji. Analizy wskazują czynniki problemowe dla rozwoju Gminy w podziale na miejscowości i sfery funkcjonowania Gminy. Poszczególne zjawiska problemowe zostały usystematyzowane według skali ich występowania na terenie danej miejscowości oraz w wyniku sumowania wskazań Ankiety rewitalizacji mieszkańców Gminy Boniewo.

Na podstawie zidentyfikowanych głównych problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Boniewo dokonano analizy wskaźnikowej i wyboru obszarów zdegradowanych i rewitalizacji dla Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023.

Biorąc pod uwagę przeprowadzone na potrzeby Programu analizy uwzględniono następujące wskazania:

1. Pod względem demograficznym należy, założyć, iż liczba mieszkańców gminy Boniewo będzie systematycznie malała. Tendencja ta utrzyma się w najbliższych latach. Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym jest rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. W Gminie maleje obciążenie demograficzne dziećmi, natomiast wzrasta obciążenie ludnością w wieku poprodukcyjnym.
2. Pod względem przestrzennym głównym ośrodkiem obsługi ludności na terenie Gminy Boniewo jest jej siedziba w miejscowości Boniewo. Jest to sytuacja całkowicie naturalna dla zdecydowanej większości gmin wiejskich. Gmina Boniewo posiada stosunkowo korzystny kształt sieci osadniczej - pozwalający na sprawną realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, co sprzyjać będzie osiągnięciu wyższej jakości życia mieszkańców. Potencjał rozwojowy Gminy Boniewo jest podobny do innych gmin o typowo wiejskim charakterze.
3. Czynnikiem charakteryzującym zjawisko bezrobocia w gminie Boniewo jest wysoki stopień udziału w grupie bezrobotnych osób w wieku produkcyjnym oraz przewaga w gronie osób bezrobotnych na terenie Gminy grupy kobiet.
4. W zakresie pomocy społecznej odsetek osób korzystających ze świadczeń GOPS w gminie Boniewo wynosi 15,27 %. Główną przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest nadal niedostatek materialny, a wielu przypadkach nawet ubóstwo rodzin, co spowodowane jest głównie niedoborem dochodów. Często brak możliwości zatrudnienia występuje łącznie z ubóstwem.

Analizując katalog przyczyn korzystania z pomocy społecznej z perspektywy samorządu lokalnego, należałoby każdą z tych przyczyn potraktować, jako potencjalną przyczynę zagrożenia wykluczeniem społecznym osób. Powoduje to konieczność wspierania procesów aktywizacji społecznej, integracji społecznej oraz wsparcia aktywności lokalnej mieszkańców.

5. W sferze infrastrukturalnej i funkcjonalno-przestrzennej głównym problemem jest występowanie powierzchni i przestrzeni zdegradowanych terenów gminnych w niektórych sołectwach Gminy. Na terenie Gminy występują tereny zdegradowane, mające charakter m.in. przestrzeni świetlic w budynkach wielorodzinnych nie dostosowanych do użytkowania i przyległe tereny, obiekty po byłej szkole w Osieczu Małym. Występuje także konieczność zagospodarowania infrastruktury dla rozwoju przedsiębiorczości, szczególnie na terenach przyległych lub powiązanych z siatką dróg dojazdowych do dróg komunikujących Gminę Boniewo z Włocławkiem, czy z siatką dróg krajowych. Konieczna jest także poprawa stanu budynków mieszkalnych i niektórych obiektów publicznych, częściowo, albo całościowo wymagające remontu lub adaptacji.

6. W zakresie ochrony środowiska kluczowe znaczenie dla gminy Boniewo ma ciągła poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych na terenie Gminy. Wpłynie to na redukcję emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz zużycie energii finalnej. Ponadto jednym z kluczowych czynników jest poprawa jakości stanu dróg gminnych. W tym kontekście na poprawę zagospodarowania przestrzeni oraz jakości życia mieszkańców wpływ będą miały działania na rzecz modernizacji lokalnych źródeł ciepła, infrastruktury technicznej ochrony środowiska, remont dróg lokalnych, czy wymiana instalacji w obiektach, w których przeważającym nośnikiem są paliwa węglowe oraz zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i prywatnych.

III. Delimitacja obszarów

Prowadzenie procesu rewitalizacji w gminie Boniewo wiąże się z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

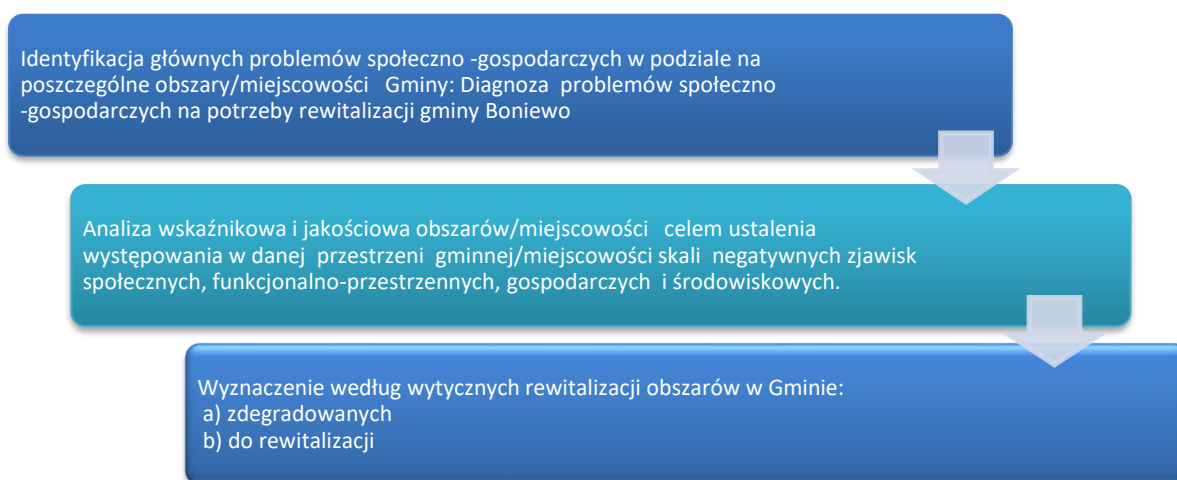
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze występuje, co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego Program Rewitalizacji zawierający w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu

negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Dla potrzeb rewitalizacji przeprowadzono analizę sytuacji społeczno-gospodarczo – przestrzennej w ramach Diagnozy Gminy, która pozwoliła na określenie głównych problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych i potencjałów występujących na poszczególnych miejscowościach i całej gminie Boniewo. Wyznaczenie obszarów: zdegradowanego i do rewitalizacji Gminy Boniewo przebiegało w sposób etapowy, co przedstawia poniższy diagram:

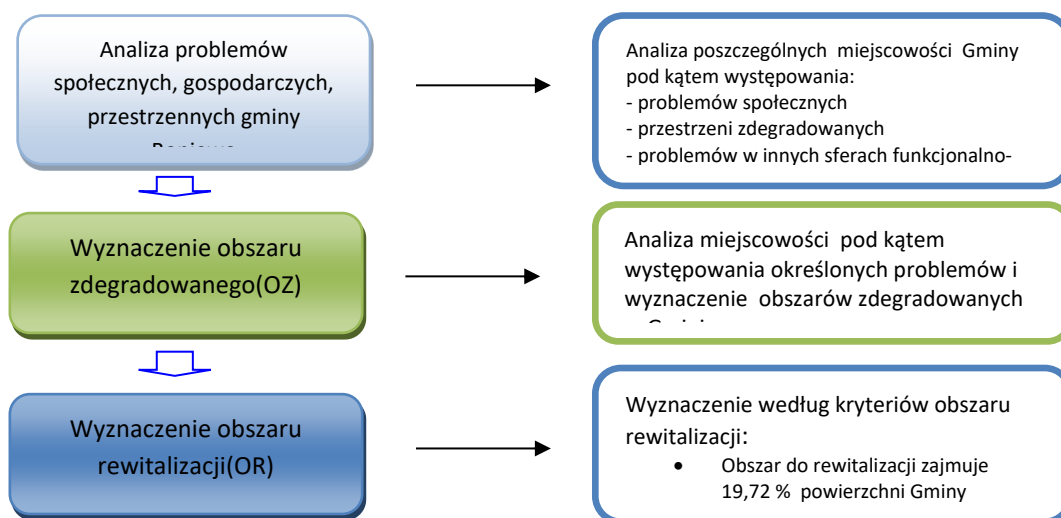
Rys.3. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Boniewo

Źródło danych: *opracowanie własne*

W ramach procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji gminy Boniewo skoncentrowano się na analizie skali i rozmiarów występowania zjawisk problemowych, w tym głównie natury społecznej. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji przebiegało w następujący sposób:

Rys.4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Źródło danych: *opracowanie własne*

W celu wskazania obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji gminy Boniewo dokonano analizy sytuacji poszczególnych miejscowości przy wykorzystaniu metody wskaźnikowej. Analiza wskaźnikowa dla wyznaczenia obszarów została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych(...)”, Toruń 2016 r.

Zgodnie z tym dokumentem obszary wiejskie analizowano w układzie przestrzennym miejscowości. Przeprowadzono analizę problemową w oparciu o wskaźniki odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych Gminy. Następnie wyznaczono obszar zdegradowany i rewitalizacji Gminy Boniewo, gdzie nasilenie głównych problemów społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych i infrastrukturalnych, występowało w skali większej niż średni poziom w Gminie.

3.1. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ZPPR rozdział: 6.4.2 „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu”, do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości /miejscowości spełniające jednocześnie kryteria:

- występowania, co najmniej dwóch problemów społecznych
oraz
- obecności przestrzeni zdegradowanej, która może zostać zaadaptowana do celów rozwoju społecznego lub do celów rozwoju gospodarczego (Cel A lub Cel B wskazane w rozdziale 6.4.2)
lub
- występowania innego rodzaju problemu rozwojowego reprezentującego sfery gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną lub środowiskową.

Wszystkie miejscowości zostały przeanalizowane w zakresie wskaźników odnoszących się do głównych zidentyfikowanych problemów społecznych oraz przestrzennych i środowiskowych. Celem wyznaczenia obszarów: zdegradowanego i do rewitalizacji przeprowadzono analizę wskaźnikową zgodnie z wykazem wskaźników ujętych w *Programie* w tabelach poszczególnych wskaźników, określających skalę nasilenia danego problemu/niekorzystnego zjawiska społecznego, czy funkcjonalno-przestrzennego.

Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego w Gminie Boniewo wybrano wskaźniki w największym stopniu odnoszące się do zidentyfikowanych problemów społecznych, odzwierciedlające sytuację społeczną mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy.

Podstawą dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego była występująca w niektórych częściach/miejscowościach Gminy Boniewo koncentracja następujących, niekorzystnych zjawisk społecznych:

- większa niż przeciętna w Gminie liczba osób w wieku poprodukcyjnym,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej,
- Liczba osób pobierających zasiłek rodzinny na dzieci w wieku do 17 lat ,
- problemy infrastrukturalne i środowiskowe.

Obszar zdegradowany Gminy Boniewo obejmuje miejscowości, które jednocześnie spełniają dwa warunki:

- a) wstępują na obszarze danej miejscowości dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami z listy wskaźników według ZPPR,
- b) przestrzeń zdegradowana lub występuje inny rodzaj problemu rozwojowego reprezentujący sferę środowiskową.

3.2. Wyniki analizy wskaźnikowej dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego (OZ) przeprowadzono analizę stopnia występowania określonych zjawisk społecznych i ich nasilenia przy wykorzystaniu wskaźników z listy wskaźników zamieszczonych w dokumencie „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych (...)”, odnoszących się do zidentyfikowanych problemów społecznych tj.

1. Problem społeczny: występowanie osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy Boniewo- wskaźnik: udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze/ w miejscowości.
2. Problem społeczny: bezrobocie-występowanie bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym Gminy Boniewo -wskaźnik: udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze/ w miejscowości.
3. Problem społeczny: niesamodzielnosc ekonomiczna -wskaźnik: liczba gospodarstw domowych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
4. Problem społeczny: pomoc środowiskowa- wskaźnik: liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku.
5. Problem społeczny: udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.
6. Problem przestrzenno- infrastrukturalny w Gminie - wskaźnik udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy wskaźnikowej Gminy Boniewo z podziałem na poszczególne miejscowości tłem wyróżniono miejscowości, gdzie wartości wskaźnika przekraczają przeciętną w Gminie.

Wskaźnik 1. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Boniewo

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych ogółem	Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Boniewo	326	38	11,66
2	Bierzyn	123	22	17,89
3	Grójec	66	6	9,09
4	Jastrzębiec	21	1	4,76
5	Grójczyk	47	9	19,15
6	Kaniewo	114	23	20,18
7	Jerzmanowo	55	9	16,36
8	Lubomin	75	3	4,00
9	LubominLeśny	28	5	17,86
10	Michałowo	10	0	0,00
11	LubominRządowy	49	7	14,29
12	Łączewna	29	2	6,90
13	ŁąkiWielkie	72	13	18,06
14	ŁąkiZwiastowe	61	19	31,15
15	ŁąkiMarkowe	78	17	21,79
16	Mikołajki	34	12	35,29
17	Otmianowo	164	32	19,51
18	OsieczWielki	132	33	25,00
19	Janowo	41	7	17,07
20	Bnin	23	2	8,70
21	OsieczMały	102	19	18,62
22	Sarnowo	47	4	8,51
23	Sułkówiek	70	16	22,86
24	Paruszewice	17	1	5,88
25	Czuple	22	8	36,36
26	Sieroszewo	5	0	0,00
27	WólkaParuszeńska	70	16	22,86
28	Żurawice	40	11	27,50
29	Anielin	50	5	10,00
30	Arciszewo	131	20	15,27
	GminaRazem	2102	360	17,13

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Wskaźnik 2. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
1	Boniewo	523	93	17,78
2	Bierzyn	198	33	16,67
3	Grójec	122	35	28,69
4	Jastrzębiec	35	5	14,29
5	Grójczyk	79	13	16,46
6	Kaniewo	171	33	19,30
7	Jerzmanowo	93	24	25,81
8	Lubomin	137	33	24,09
9	LubominLeśny	46	14	30,43
10	Michałowo	14	4	28,57
11	LubominRządowy	85	16	18,82
12	Łączewna	46	11	23,91
13	ŁąkiWielkie	136	33	24,26
14	ŁąkiZwiastowe	98	21	21,43
15	ŁąkiMarkowe	128	27	21,09
16	Mikołajki	59	16	27,12
17	Otmianowo	277	56	20,22
18	OsieczWielki	222	45	20,27
19	Janowo	57	7	12,28
20	Bnin	42	9	21,43
21	OsieczMały	156	19	12,18
22	Sarnowo	85	24	28,24
23	Sułków	117	22	18,80
24	Paruszewice	26	5	19,23
25	Czuple	46	13	28,26
26	Sieroszewo	11	5	45,45
27	WólkaParuszeńska	114	12	10,53
28	Żurawice	65	14	21,54
29	Anielin	79	17	21,52
30	Arciszewo	193	37	19,17
	Gmina razem	3460	696	20,12

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Wskaźnik 3. Udział gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na terenie Gminy

Lp.	Miejscowość	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) gospodarstw domowych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
1	Boniewo	159	2	1,26
2	Bierzyn	36	5	13,89
3	Grójec	32	1	3,13
4	Jastrzębiec	9	0	0,00
5	Grójczyk	17	3	17,65
6	Kaniewo	39	9	23,08
7	Jerzmanowo	25	0	0,00
8	Lubomin	36	3	8,33
9	LubominLeśny	14	2	14,29
10	Michałow	5	0	0,00
11	LubominRządowy	13	2	15,38
12	Łączewna	12	1	8,33
13	ŁąkiWielkie	34	2	5,88
14	ŁąkiZwiastowe	27	5	18,52
15	ŁąkiMarkowe	36	6	16,67
16	Mikołajki	17	6	35,29
17	Otmianowo	27	22	81,48
18	OsieczWielki	73	21	28,77
19	Janowo	12	1	8,33
20	Bnin	11	0	0,00
21	OsieczMały	40	12	30,00
22	Sarnowo	24	0	0,00
23	Sułkówek	30	3	10,00
24	Paruszewice	8	0	0,00
25	Czuple	11	3	27,27
26	Sieroszewo	4	0	0,00
27	WólkaParuszeńska	23	5	21,74
28	Żurawice	16	8	50,00
29	Anielin	23	4	17,39
30	Arciszewo	35	5	14,29
Gmina razem		848	131	15,45

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Wskaźnik 4: Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Lp.	Miejscowość	Liczba dzieci w wieku do 17 lat ogółem	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku
1	Boniewo	95	80	84,21
2	Bierzyn	40	35	87,50
3	Grójec	19	7	36,84
4	Jastrzębiec	9	2	22,22
5	Grójczyk	19	3	15,79
6	Kaniewo	21	13	61,90
7	Jerzmanowo	12	5	41,67
8	Lubomin	26	4	15,38
9	LubominLeśny	4	2	50,00
10	Michałowo	0	0	0,00
11	LubominRządowy	18	1	5,56
12	Łączewna	6	1	16,67
13	ŁąkiWielkie	28	18	64,29
14	ŁąkiZwiastowe	15	6	40,00
15	ŁąkiMarkowe	21	8	38,10
16	Mikołajki	7	5	71,43
17	Otmianowo	52	40	76,92
18	OsieczWielki	45	40	88,89
19	Janowo	8	1	12,50
20	Bnin	10	2	20,00
21	OsieczMały	32	15	46,88
22	Sarnowo	12	2	16,67
23	Sułkówiek	23	4	17,39
24	Paruszewice	4	1	25,00
25	Czuple	9	4	44,44
26	Sieroszewo	1	0	0,00
27	WólkaParuszevska	31	16	51,61
28	Żurawice	10	2	20,00
29	Anielin	12	4	33,33
30	Arciszewo	23	7	30,43
	Gmina razem	612	328	53,59

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Wskaźniki dotyczące sfery przestrzenno - funkcjonalnej gminy Boniewo

Wskaźnik 5 Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Lp.	Sołectwo	Występowanie pow. Zdegradowanej tak/ nie
1	Boniewo	Tak / budynek usługowy 400 m ² /
2	Bierzyn	NIE
3	Grójec	NIE
4	Jastrzębiec	Nie
5	Grójczyk	NIE
6	Kaniewo	Tak/ świetlica wiejska w pałacu zabytkowym zamieszkałym / pow. obszaru zdegradowanego 4500 m ²
7	Jerzmanowo	Nie
8	Lubomin	Nie
9	LubominLeśny	Nie
10	Michałowo	Nie
11	LubominRządowy	Nie
12	Łączewna	nie
13	Łąki Wielkie	Tak/ świetlica wiejska /pow. Obszaru zdegradowanego 1018 m ²
14	Łąki Zwiastowe	nie
15	Łąki Markowe	nie
16	Mikołajki	Nie
17	Otmianowo	Tak / Świetlica wiejska w budynku wielorodzinnym/ pow. Obszaru zdegradowanego 2786 m ²
18	Osiecz Wielki	Tak/ świetlica wiejska w pałacu zabytkowym z drogą dojazdową / pow. Obszaru zdegradowanego 55830m ²
19	Bnin	NIE
20	Janowo	NIE
21	Osiecz Mały	TAK / Świetlica wiejska w budynku wielorodzinnym/ pow. Obszaru zdegradowanego 4435 m ²
22	Sarnowo	Nie
23	Sułkówka	Nie
24	Sieroszewo	Nie
25	Paruszewice	Nie
26	Czuple	Nie
27	WólkaParuszeńska	Nie
28	Żurawice	Nie
29	Anielin	Nie
30	Arciszewo	Nie
	Gmina razem	

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gminy Boniewo zastosowano analizę wskaźnikową wykorzystując porównanie sytuacji społecznej w odniesieniu do wybranych wskaźników ilustrujących zidentyfikowane niekorzystne zjawiska i problemy społeczne w porównaniu wszystkich jednostek/ miejscowości Gminy Boniewo.

Poniżej przedstawiono zestawienie zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej Gminy Boniewo dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Gminie Boniewo.

Tabela7. Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy Boniewo

Lp.	Miejscowość	Wskaźnik 1 Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik 2 Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Wskaźnik 3 Udział (%) gospodarstw domowych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	Wskaźnik 4 Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku	Wskaźnik 5 Występowanie przestrzeni zdegradowanej na danym obszarze Tak/Nie	Liczba wskaźników społecznych o wartościach mniej korzystnych niż średnia w gminie
1	Boniewo	11,66	17,78	1,26	84,21	TAK 400 m ²	1
2	Bierzyn	17,89	16,67	13,89	87,50	NIE	2
3	Grójec	9,09	28,69	3,13	36,84	NIE	1
4	Jastrzębiec	4,76	14,29	0,00	22,22	NIE	0
5	Grójczyk	19,15	16,46	17,65	15,79	NIE	2
6	Kaniewo	20,18	19,30	23,08	61,90	Tak / świetlica wiejska w pałacu zabytkowym zamieszkałym /	4
7	Jerzmanowo	16,36	25,81	0,00	41,67	NIE	1
8	Lubomin	4,00	24,09	8,33	15,38	NIE	1
9	Lubomin Leśny	17,86	30,43	14,29	50,00	NIE	2
10	Michałowo	0,00	28,57	0,00	0,00	NIE	1
11	Lubomin Rządowy	14,29	18,82	15,38	5,56	NIE	0
12	Łączewna	6,90	23,91	8,33	16,67	NIE	1
13	Łąki Wielkie	18,06	24,26	5,88	64,29	Tak / świetlica wiejska	3
14	Łąki Zwiastowe	31,15	21,43	18,52	40,00	NIE	3
15	Łąki Markowe	21,79	21,09	16,67	38,10	NIE	3
16	Mikołajki	35,29	27,12	35,29	71,43	NIE	4

17	Otmianowo	19,51	20,22	81,48	76,92	Tak / Świetlica wiejska w budynku wielorodzinnym /	5
18	Osiecz Wielki	25,00	20,27	28,77	88,89	Tak/ świetlica wiejska w pałacu zabytkowym z drogą dojazdową	5
19	Janowo	17,07	12,28	8,33	12,50	NIE	0
20	Bnin	8,70	21,43	0,00	20,00	NIE	1
21	Osiecz Mały	18,62	12,18	30,00	46,88	Tak / Świetlica wiejska w budynku wielorodzinnym	2
22	Sarnowo	8,51	28,24	0,00	16,67	NIE	1
23	Sułkówek	22,86	18,80	10,00	17,39	NIE	1
24	Paruszewice	5,88	19,23	0,00	25,00	NIE	0
25	Czuple	36,36	28,26	27,27	44,44	NIE	3
26	Sieroszewo	0,00	45,45	0,00	0,00	NIE	1
27	WólkaParuszevska	22,86	10,53	21,74	51,61	NIE	2
28	Żurawice	27,50	21,54	50,00	20,00	NIE	3
29	Anielin	10,00	21,52	17,39	33,33	NIE	2
30	Arciszewo	15,27	19,17	14,29	30,43	NIE	0
Gmina razem		17,13	20,12	15,45	53,59	ND	

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo

Czcionką koloru czerwonego czerwonym oznaczono w powyższej tabeli miejscowości tworzące Obszar Zdegradowany tj. m.in. dwa spośród badanych wskaźników społecznych mają wartość większą od przeciętnej w Gminie oraz występuje tam przestrzeń zdegradowana.

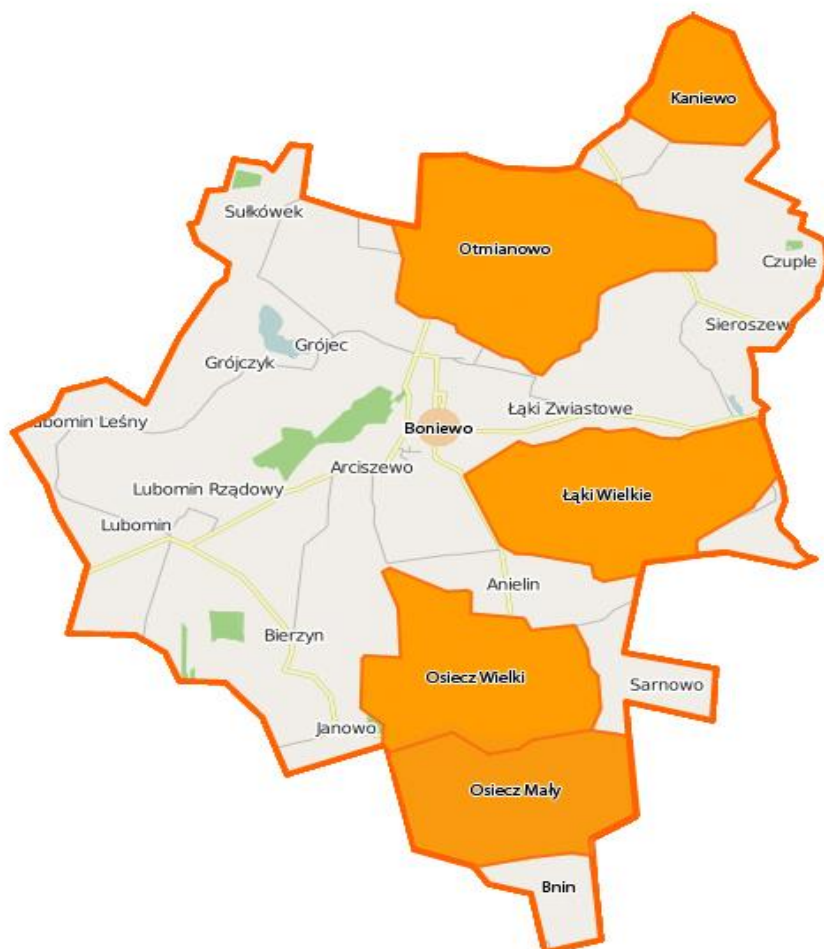
Tłem zielonym wyróżniono miejscowości o największej liczbie przekroczonych badanych wskaźników społecznych w Gminie, gdzie występuje przestrzeń zdegradowana. Miejscowości te z uwagi na koncentrację problemów społecznych stanowią Obszar Rewitalizacji Gminy Boniewo.

Obszar zdegradowany obejmuje miejscowości, gdzie występują negatywne zjawiska społeczne, czego wyrazem jest to, iż m.in. dwa wskaźniki charakteryzujące niekorzystne zjawiska społeczne w tych miejscowościach, mają wartość odbiegającą od wartości średniej dla Gminy Boniewo) oraz na terenie tych miejscowości występuje przestrzeń zdegradowana wymagająca rewitalizacji.

Zgodnie z tymi kryteriami obszar zdegradowany w Gminie Boniewo obejmuje pięć spośród 30 miejscowości Gminy Boniewo:

- Osiecz Wielki
- Kaniewo
- Otmianowo
- Łąki Wielkie
- Osiecz Mały

Rys. 5. Mapa obszaru zdegradowanego Gminy Boniewo.

Źródło danych: Urząd Gminy Boniewo

3.3. Obszar rewitalizacji Gminy Boniewo

W myśl „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe, powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

„Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” wskazują, że do obszaru rewitalizacji, na którym będą prowadzone przedsięwzięcia wynikające z programu rewitalizacji należy zaliczyć te obszary zdegradowane (w całości lub częściowo), które spełniają przynajmniej jeden z zestawów kryteriów i tym samym zdecydować się na określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych. Dla obszarów wiejskich przewidziano następujące cztery cele rewitalizacji:

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej. Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:

- a) występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego,
- b) na terenie miejscowości i w odległości 1,5 km od zwyczajowo przyjętego centralnego punktu miejscowości, liczonej wzdłuż dróg publicznych i publicznych ciągów pieszych i pieszo-jezdnym brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, chyba że uzasadniona i planowana interwencja zakłada utworzenie infrastruktury: komplementarnej wobec już istniejącej, lub bezpośrednio rozszerzającej (poprzez adaptację istniejących budynków) możliwości lokalowej infrastruktury już istniejącej, utworzenie infrastruktury należącej do tej samej kategorii oraz umożliwiającej realizację zadań/aktywności tego samego rodzaju, jeśli zapotrzebowanie społeczne przekracza możliwości infrastruktury już istniejącej, lub utworzenie infrastruktury zastępującej infrastrukturę tego samego rodzaju likwidowaną ze względu na stan wyeksploatowania, brak funkcjonalności, niespełnianie warunków bezpieczeństwa - to nie jest konieczne spełnienie wspomnianego warunku odległości 1,5 km.

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej. Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- b) na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne.

Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Za obszary rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia,
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej. Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- a) miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub miejscowość znajduje się wśród trzech miejscowości w gminie o największej bezwzględnej liczbie osób objętych sytuacją kryzysową,
- b) lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących (np. przez sektor ngo).

Zgodnie z wytycznymi „Zasad programowania (...)” wyznaczenie Obszaru do rewitalizacji (OR) Gminy Boniewo uwzględnia warunek łącznego występowania dwóch wymaganych dla delimitacji Obszaru do rewitalizacji kryteriów tj.

- kryterium powierzchniowe: obszar do rewitalizacji obejmować może nie więcej niż 20% powierzchni całej gminy,
- kryterium zamieszkałej ludności przez maksymalnie 30% mieszkańców Gminy.

Miejscowości Gminy Boniewo, zidentyfikowane jako obszar zdegradowany, nie mogą utworzyć obszaru rewitalizacji, ponieważ pomimo, iż zamieszkiwane są przez 27,80% ludności gminy, co jest wartością nie przekraczającą dopuszczalną wartość dla wskaźnika dotyczącego objęcia rewitalizacją danego obszaru gminy, zajmują łącznie obszar 20548540 m², co stanowi 26,49% ogólnej powierzchni gminy, a zatem w zakresie kryterium powierzchni obszar zdegradowany przekracza 20% powierzchni gminy. W związku z tym obszar rewitalizacji w Gminie Boniewo został wyznaczony poprzez działania zawężające zasięg obszaru zdegradowanego z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej powierzchni Gminy.

Za wskazane, jako Obszar Rewitalizacji (OR) przyjęto w pierwszej kolejności miejscowości obszaru zdegradowanego, w których odnotowano największą liczbę przekroczeń wartości porównywanych wskaźników społecznych w stosunku do wartości średniej w Gminie dla danego wskaźnika.

Do wyznaczenia OR uwzględniono skalę niekorzystnych zjawisk społecznych, wyrażającą się ilością przekraczających poziom średniej w Gminie wskaźników oraz znacznymi przekroczeniami wartości badanych wskaźników ilustrujących problemy społeczne:

1. Udział (%) bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.
2. Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem.
3. Udział (%) gospodarstw domowych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze.
4. Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku.

Kwalifikacja przeprowadzona w oparciu o wyniki analizy wskaźnikowej wykazuje, iż miejscowości Osiecz Wielki, Kaniewo, Otmianowo są najsilniej zdegradowane spośród miejscowości obszaru, gdyż wykazują wartości gorsze od przeciętnych w największej liczbie wskaźników odnoszących się do problemów społecznych: miejscowości Osiecz Wielki, Otmianowo (największa liczba przekroczeń pięciu wskaźników spośród wszystkich miejscowości w Gminie Boniewo), a miejscowość Kaniewo przekroczenie czterech wskaźników, które wykazują wartości gorsze od przeciętnej w gminie).

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki społeczne oraz kryteria wyboru do obszaru rewitalizacji wyrażone w ZPPR, w pełni uzasadnione i możliwe z uwagi na kryteria jest wyznaczenie jako Obszaru Rewitalizacji Gminy Boniewo miejscowości :

- Kaniewo
- Osiecz Wielki
- Otmianowo

Obszar rewitalizacji Gminy Boniewo pod względem powierzchni i zamieszkałej ludności przyjmuje wartości ujęte w poniższej tabeli:

Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru do rewitalizacji Gminy Boniewo

Obszar	Ludność (osoby)	% ludności Gminy	Powierzchnia(m ²)	% powierzchni Gminy
Kaniewo	171	4,94	3388229	4,37
Osiecz Wielki	222	6,42	5786425	7,46
Otmianowo	277	8,00	6121059	7,89
Razem Obszar Rewitalizacji	670	19,36	15295713	19,72
Gmina	3460	100,00		100,00

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo

Wskazany obszar do rewitalizacji obejmuje miejscowości Kaniewo, Osiecz Wielki, Otmianowo zamieszkały jest przez 670 osób, co stanowi 19,36 % mieszkańców Gminy. Powierzchnia obszaru do rewitalizacji wynosi 15295713m², co stanowi 19,72 % ogólnej powierzchni Gminy.

Rys. 6. Mapa obszaru do rewitalizacji Gminy Boniewo

Źródło danych: *Urząd Gminy Boniewo*

Obszar rewitalizacji Gminy Boniewo wybrano z uwagi na największe nasilenie zidentyfikowanych zjawisk i problemów społecznych tj. bezrobocia, pomocy społecznej, koncentrujących się właśnie w miejscowościach Osiecz Wielki, Kaniewo, Otmianowo. Problemy społeczne obszaru do rewitalizacji dotyczą głównie występowania we wskazanych miejscowościach większego niż średnia w Gminie odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym, większego niż przeciętnie w Gminie udziału osób bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym, a także większej niż średnia w gminie liczbie dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

W miejscowościach obszaru do rewitalizacji w Gminie Boniewo występuje także przestrzeń zdegradowana, wymagająca zagospodarowania na cele społeczno-gospodarczego rozwoju Gminy.

IV. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Osiecz Wielki

Charakterystyka terenu miejscowości

Rzeźba terenu miejscowości jest zróżnicowana i urozmaicona, ukształtowana podczas zlodowacenia północnopolskiego. Wysokości bezwzględne wynoszą 100-104 m npm, lokalnie w miejscach bardziej pagórkowatych dochodzą do 106 m npm.

Historia

Zespół parkowo-dworski Osiecz Wielki:

Powierzchni ogólna 10,26 ha w tym park zajmuje powierzchnię 5,82 ha. Park tworzy bogaty starodrzew. Dwór dwukondygnacyjny wyposażony w energię elektryczną, wodę. Aktualnie zamieszkuje kilka rodzin. W zespole znajduje się budynek podworski-oficyna murowana wyposażona w wodę i energię elektryczną.

Pałac pochodzi z połowy XIX w. Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1322 r. W 1 poł. XVI w. należała do Osieckich, w 1557 r. wraz z sąsiednim Pyszkowem należała do Andrzeja Kretkowskiego, kasztelana kowalskiego. W 1566 r. wieś Osiecz major (królewska) była własnością Andrzeja de Cracov, zaś Osiecz minor (szlachecka - Osiecz Mały)) należała do Łukasza Łubieńskiego, kolejnego kasztelana kowalskiego, miała wówczas 9 łanów. Ok. 1810 r. dobra należały do rodu Bnińskich. W 1870 r. składały się z folwarków: Osiecz Wielki, Osiecz Mały, Kucice, Bieżyn, Arciszewo, Wola Paruszeńska oraz osiedla młyńskiego Uklejnia. Dla Bnińskich powstał tu w połowie stulecia obecny pałac. Z pocz. XX w. majątek stał się własnością Platerów. Za ich panowania pałac był wielokrotnie przebudowany i remontowany. Po II wojnie światowej majątek znacjonalizowano i stał się własnością Skarbu Państwa Polskiego. Pałac był remontowany w latach 1959-1961.

Pałac ma charakter późno klasycystyczny. Jest to budynek murowany z cegły, otynkowany, piętrowy, prostokątny, z portykiem na osi frontu i dwiema parterowymi przybudówkami przy krótszych bokach oraz piętrowym ryzalitem przy elewacji tylnej, przedłużonym o część parterową. Układ wnętrza dwutraktowy z sienią i salonem na osi. Elewacja frontowa dziewięcioosiowa, z trójosiową częścią środkową. Poprzedzona portykiem czterokolumnowym o typie tokańskim w wielkim porządku oraz z jednoosiowymi pozornymi ryzalitami skrajnymi, ujętymi jak i część środkowa pasami boniowań. Ponad gzymsem koronującym nad portykiem i ryzalitami skrajnymi znajdują się trójkątne przyczołki.

Okna w obramieniach opaskowych, na parterze zwieńczone gzymsami. Ryzalit w elewacji tylnej również zwieńczony trójkątnym szczytem. Dach niski, czterospadowy. Nad ryzalitami dachy dwuspadowe, kryte papą. Pawilon ogrodowy w typie holenderni. Murowany z cegły, otynkowany, złożony z członu parterowego i piętrowego, do którego przybudowana jest wieża o czterech kondygnacjach. Dwie dolne rozdzielone zostały gzymsami opaskowymi. Okna wieży zamknięte półkoliście ikoliście w boniowanych obramieniach. W zwieńczeniu taras z balustradą w formie krenelaża. W narożu między wieżą a częścią parterową ganek wsparty na filarze. Dachy dwuspadowe, niskie, kryte papą.

Park krajobrazowy z 1 poł. XIX w.o powierzchni około 6ha. Ze stawem usytuowanym w płn. części założenia i cennym starodrzewem. Ciekawostką parku jest znajdujące się tam grodzisko - owalny półwysep otoczony stawem podmokłym w kształcie księżyca.

Inne obiekty o charakterze zabytkowym

Wśród pozostałych obiektów zabytkowych wymienić należy:

- Spichlerz klasycystyczny, mur. z 1 poł. XIX w
- Oficyna, mur. z 1 poł. XIX w.
- Stajnia mur. z 1 poł. XIX w., ruiny
- Wozownia, mur. z 1 poł. XIX w., ruiny
- Pawilon ogrodowy z 3 ćwierci XIX w
- Murowane ogrodzenie z 1 poł. XIX w

Największy zachowany kompleks leśny to Uroczysko Osiecz Wielki. Przeważają kompleksy lasów państwowych, których zarządcą jest Nadleśnictwo Kutno z siedzibą w Chrośnie.

Sytuacja społeczna

Problemy społeczne wskazujące na stan kryzysowy, będący powodem uznania Osieczy Wielkiej za Obszar Zdegradowany i Obszar Rewitalizacji to:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 17,13 %, wskaźnik dla Osieczy Wielkiej wynosi 25,00%)
- Uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej - problem uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wynika z wysokiego udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (średnia w Gminie 53,59%, wskaźnik dla miejscowości Osiecz Wielkiej 88,89 %).

Problemy w zakresie korzystania ze świadczeń pomocy społecznej równie dobrze obrazuje wskaźnik udziału gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (średnia w Gminie 15,45% wskaźnik dla Osiecz Wielki 28,77 %).

Przestrzeń zdegradowana

Oprócz problemów społecznych, świadczących o stanie kryzysowym, w miejscowości występuje także przestrzeń zdegradowana o powierzchni 55830 m² w postaci powierzchni świetlicy wiejskiej w pałacu zabytkowym z drogą dojazdową.

W wyniku przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze Osiecz Wielki planowane jest m. in. zaadaptowanie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej. Infrastruktura powstała w miejscowości w wyniku adaptacji przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej będzie miała charakter komplementarny wobec infrastruktury już istniejącej.

Kaniewo

Charakterystyka terenu miejscowości

Rzeźba terenu miejscowości jest zróżnicowana i urozmaicona, ukształtowana podczas zlodowacenia północnopolskiego. Wysokości bezwzględne wynoszą 100-104 m npm, lokalnie w miejscach bardziej pagórkowatych dochodzą do 106 m npm.

Historia

W latach 1975–1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa włocławskiego. Obecnie wieś typowo rolnicza. Do 2001 roku ośrodek wydobywczy kredy jeziornej (dwie kopalnie odkrywkowe). W miejscowości znajduje się XIX-wieczny pałac rodu Siewierskich.

Na terenie Kaniewa znajduje się Zespół dworski, 2 poł. XIX, 1912-1914 r., nr rej.: 151/A z 15.09.1984. Dwór z lat 1912-1914. Dwór gruntownie wyremontowany w roku 1980. Obiekt został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 151, 15 września 1984 roku. Dach budynku ma pokrycie ceramiczne. Kubatura obiektu wynosi 3660 m³, a powierzchnia użytkowa 670 m². Wewnątrz budowli znajduje się dwadzieścia sześć pomieszczeń.

Teren po wydobyciu kredy jeziornej w Kaniewo został sprzedany. Aktualnie na tym terenie powstał Majątek Kaniewo położony w samym sercu Kujaw w niezwykle sposób łączy tradycję z nowoczesnością. Jest jedynym w regionie centrum gastronomiczno-konferencyjnym oferującym taką różnorodność usług i wyjątkową atmosferę polskiego dworku. Naszą specjalnością jest organizacja imprez okolicznościowych, cateringu, konferencji biznesowych i szkoleń, a także imprez plenerowych w malowniczym sąsiedztwie Łowiska Kaniewo.

Na terenie miejscowości była kolejka wąskotorowa. Została wybudowana w 1910 roku razem z linią kolejową z Jerzmanowa należącą do Cukrowni Brześć Kujawski. Aktualnie znajdują się czesioowo tory oraz budynek PKP zamieszkały.

Sytuacja społeczna

Problemy społeczne wskazujące na stan kryzysowy, będący powodem uznania Kaniewa za Obszar Zdegradowany i Obszar Rewitalizacji to:

- Problemy uzależnienia od pomocy społecznej:
 - wyższy od średniej w Gminie udział gospodarstw domowych- stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (średnia w Gminie 15,45% wskaźnik dla miejscowości Kaniewo 23,08 %
 - uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej ilustruje wskaźnik wyższy od przeciętnego w Gminie udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (średnia w Gminie 53,59%, wskaźnik dla miejscowości Kaniewo 61,90 %
- Problemy bezrobocia:
 - wyższy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 17,13 %, wskaźnik dla miejscowości Kaniewo 20,18%,

Przestrzeń zdegradowana

Oprócz problemów społecznych, świadczących o stanie kryzysowym, w miejscowości występuje także przestrzeń zdegradowana w postaci powierzchni świetlicy wiejskiej w pałacu zabytkowym zamieszkałym. W wyniku przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze Kaniewa planowane jest m. in. zaadaptowanie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

Otmianowo

Charakterystyka terenu miejscowości

Rzeźba terenu miejscowości jest zróżnicowana i urozmaicona, ukształtowana podczas zlodowacenia północnopolskiego. Wysokości bezwzględne wynoszą 100-104 m npm, lokalnie w miejscach bardziej pagórkowatych dochodzą do 106 m npm.

Historia

Dwór z 2 poł. XIX w.

Wieś wzmiankowana po raz pierwszy w 1398 r. Dobra te należały w XIV w. do powiatu brzeskiego, po

reformie administracyjnej Kazimierza Wielkiego, który podzielił Księstwo Kujawskie na dwa województwa: inowrocławskie i brzesko - kujawskie. W XVI w. wieś była własnością szlachecką i należała do rodziny Siewierskich. Po 2 rozbiórze Polski wieś znalazła się na terenach zaboru pruskiego, a po 3 rozbiórze, w 1807 r. na terenach zaboru rosyjskiego. W 2 poł. XVIII w. majątek stał się własnością rodziny Glińskich i w ich rękach pozostał aż do 1945 r. Dwór, wybudowany w 2 poł. XIX w. został w 1920 r. rozbudowany, przyjmując obecną formę. W niektórych źródłach tą datę przyjmuje się jako rok jego budowy. Po 1945 r. majątek znacjonalizowano i stał się własnością Skarbu Państwa Polskiego.

Park

Park krajobrazowy z końca XIX w. Niegdyś o znacznie większej powierzchni, obecnie około 4,8ha. Znaczne połacie drzew (być może dawny sad) wykarczowano i zamieniono na pola uprawne. Założenie znajduje się na urozmaiconym terenie, niegdyś powiązane widokowo z okolicą. Otoczone jest drogami gminnymi oraz polem uprawnym. Prawdopodobnie w jego skład wchodziły trzy stawy znajdujące się w zach. części. Zachowany cenny starodrzew zgrupowany jest wokół dworu, w centralnej jego części.

Sytuacja społeczna

Problemy społeczne wskazujące na stan kryzysowy, będący powodem uznania Kaniewa za Obszar Zdegradowany i Obszar Rewitalizacji to:

- Problem bezrobocia wyższy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (średnia w Gminie 17,13 %, wskaźnik dla miejscowości Otmianowo 19,51%)
- Problemy uzależnienia od pomocy społecznej:
 - wyższy od średniej w Gminie udział gospodarstw domowych- stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze (średnia w Gminie 15,45% wskaźnik dla miejscowości Otmianowo 81,48 %),
 - uzależnienie od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej ilustruje wskaźnik wyższy od przeciętnego w Gminie udziału dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (średnia w Gminie 53,59%, wskaźnik dla miejscowości Otmianowo 76,92 %),

Przestrzeń zdegradowana

Oprócz problemów społecznych, świadczących o stanie kryzysowym, w miejscowości występuje także przestrzeń zdegradowana w postaci powierzchni świetlicy wiejskiej w pałacu zabytkowym

zamieszkałym. W wyniku przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze Otmianowa planowane jest m. in. zaadaptowanie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej.

Szczegółowa charakterystyka Obszaru Rewitalizacji Gminy Boniewo

Szczegółowy podział wiekowy ludności zamieszkałej / zameldowanej w poszczególnych miejscowościach wchodzących w skład obszaru rewitalizacji Gminy Boniewo przedstawiono poniżej.

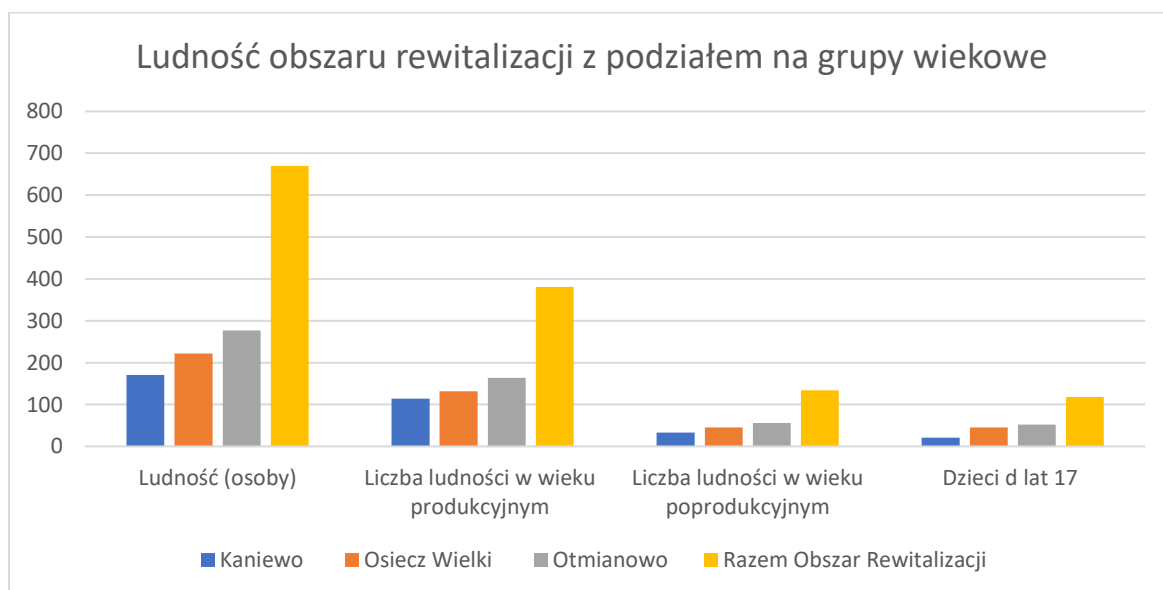
Tabela 10. Podział ludności obszaru rewitalizacji na grupy wiekowe

Miejscowość	Ludność (osoby)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Dzieci d lat 17
Kaniewo	171	114	33	21
Osiecz Wielki	222	132	45	45
Otmianowo	277	164	56	52
Razem Obszar Rewitalizacji	670	381	134	118

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Udział poszczególnych grup wiekowych ludności Obszaru Rewitalizacji Gminy Boniewo zilustrowano na wykresie.

Rys.7. Ludność obszaru rewitalizacji z podziałem na grupy wiekowe

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Przedstawione dane pozwalają zauważyć, że społeczeństwo na terenie wyznaczonych miejscowości Obszaru Rewitalizacji starzeje się, co stanowi ważny problem społeczny i wymaga działań związanych z aktywizacją mieszkańców. Wzrost liczebności osób starszych, przy jednoczesnym zahamowaniu napływu osób młodych jest zagrożeniem społecznym, skutkującym m.in. wzrostem wydatków w zakresie opieki społecznej. Zasadne jest więc realizowanie w ramach rewitalizacji zadań

ukierunkowanych na aktywizację społeczną osób starszych, jak również organizowanie opieki dla osób starszych zagrożonych społecznym wykluczeniem.

Jednocześnie Gmina w ramach rewitalizacji podejmować powinna działania mające na celu zatrzymanie na swym terenie młodych osób, co z kolei wpłynie na wzrost przyrostu naturalnego i zwiększenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym.

Jednym z głównych problemów społecznych na terenie Gminy koncentrujący się w Obszarze Rewitalizacji jest zjawisko bezrobocia.

Tabela 11. Bezrobocie na obszarze rewitalizacji

Miejscowość	Ludność (osoby)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba bezrobotnych
Kaniewo	171	114	23
Osiecz Wielki	222	132	32
Otmianowo	277	164	33
Razem Obszar Rewitalizacji	670	410	88

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Na obszarze objętym rewitalizacją zamieszkuje 88 bezrobotnych, co stanowi 13,13 % ogółu mieszkańców zamieszkujących Obszar Rewitalizacji. Wysoki udział osób pozostających bez pracy może wynikać z niewystarczającego poziomu edukacji oraz niewystarczającej liczby podmiotów gospodarczych na tym terenie.

Poniżej zilustrowano liczbę bezrobotnych osób koncentrującą się w Obszarze Rewitalizacji

Rys.8. Bezrobocie na obszarze rewitalizacji

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Kolejnym problemem obszaru jest korzystanie z pomocy społecznej i uzależnienie od świadczeń społecznych mieszkańców, co ilustruje poniższa tabela:

Tabela 12. Pomoc społeczna

Miejscowość	Ludność (osoby)	Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
Kaniewo	171	17	9
Osiecz Wielki	222	31	21
Otmianowo	277	34	22
Razem Obszar Rewitalizacji	670	82	52

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Na podstawie danych GOPS 82 osoby, czyli około 12,24 % całkowitej liczby zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, korzysta z pomocy społecznej, co świadczy o silnej koncentracji tego problemu społecznego w OR.

Kultura i turystyka

Kultura i turystyka ma zasadniczy wpływ na życie pojedynczych osób, ale również całego społeczeństwa. Na terenie objętym rewitalizacją występuje marginalizacja społeczeństwa. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji niechętnie uczestniczą w życiu publicznym i społecznym Gminy. Świadczy to o małej świadomości lokalnej wśród mieszkańców oraz niewielkim zaangażowaniu w sprawy ogółu społeczeństwa. Rozszerza się zasięg rozpadu struktury społecznej, przejawiającej się typowymi objawami dysfunkcji rodziny, nasileniem się alkoholizmu. Pogłębia to stan kryzysowy wyrażający się nasileniem zidentyfikowanych problemów społecznych na Obszarze Rewitalizacji. Dlatego ważne jest, aby zorganizować czas wolny ciekawymi zajęciami, skierowanymi do różnych grup wiekowych. Ważny dla Obszaru Rewitalizacji jest zatem rozwój infrastruktury wspomagającej integrację społeczno-kulturalną mieszkańców. Aby była możliwa organizacja powyższych działań konieczne jest stworzenie odpowiedniego miejsca, atrakcyjnego dla uczestników zajęć, które umożliwi ich ciekawe prowadzenie. Takim miejscem będą zmodernizowane, wyposażone świetlice wiejskie w m. Kaniewo, Osiecz Wielki, Otmianowo, które stanie się atrakcyjnym miejscem spotkań mieszkańców, a w różnych grupach wiekowych.

Sfera gospodarcza

Przedsiębiorstwa na terenie Obszaru rewitalizacji to głównie małe, prywatne sklepy oraz jeden średni przedsiębiorca znajdują się jedynie w miejscowości Osiecz Wielki. W obszarze rewitalizacji funkcjonują pojedyncze podmioty gospodarcze, często jednoosobowe, co świadczy o bardzo niskim poziomie przedsiębiorczości, a także wiąże się z wysokim stopniem bezrobocia, a to z kolei ma zasadniczy wpływ na ubóstwo. Opisana sytuacja wpływa na liczbę osób pobierających świadczenia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości, czy uzależnienia od alkoholu). Starając się zmniejszyć poziom bezrobocia i zwiększyć liczbę działających podmiotów gospodarczych, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Konieczne są zadania wpływające na aktywizację osób bezrobotnych, w szczególności z uwagi na koncentrację zamieszkania osób bezrobotnych na Obszarze Rewitalizacji m.in. poprzez: szkolenia, staże, prace interwencyjne i inne formy aktywizujące osoby wykluczone społecznie lub zagrożone społecznym wykluczeniem.

Sfera środowiskowa

Problemem obszar rewitalizacji jest tzw. „niska emisja”. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków, pokrycia dachowe typu azbest, transport. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Celem ograniczenia niskiej emisji na obszarze rewitalizacji jest wykonanie termomodernizacji budynków komunalnych. W chwili obecnej wielorodzinne budynki komunalne wymagają kompleksowej termomodernizacji obejmującej modernizację oraz remont części wspólnych, a także przebudowę podstawowej infrastruktury komunalnej tj. urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych i elektrycznych. Przedmiotowe przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Na terenie obszarów rewitalizacji zostanie przeprowadzony projekt mający na celu wymianę pokryć dachowych „azbest”. Termomodernizacja budynków przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej oraz ograniczenia emisji CO₂, co bezpośrednio przyczyni się do poprawy jakości powietrza na terenie Gminy oraz pośrednio pozytywnie wpłynie na zdrowie i życie wszystkich mieszkańców Gminy Boniewo. Drugim istotnym problemem natury środowiskowej jest brak w pełni uregulowanej gospodarki ściekowej na terenie obszaru rewitalizacji. W tym celu zostało zaplanowane budowanie wielorodzinnych oczyszczalni ścieków przy budynkach komunalnych. W celu ograniczenia hałasu oraz redukcji emisji zanieczyszczeń będą kontynuowane działania,

polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących, a także budowy chodników i ścieżek rowerowych.

Sfera przestrzenno – funkcjonalna

Cały obszar rewitalizacji jest dobrze wyposażony w infrastrukturę wodociągową. Na terenie Obszaru Rewitalizacji występują jednak inne problemy o charakterze przestrzenno – funkcjonalnym:

- zbyt niskie wyposażenie i stan oświetlenia ulicznego,
- niezadawalający stan niektórych dróg,
- niedostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej do potrzeb różnych grup, w tym przede wszystkim do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,
- Brak ścieżek rowerowych,
- Brak miejsc spotkań integracyjnych,
- Brak chodników.

Na terenie miejscowości wyznaczonych do rewitalizacji występują drogi o nawierzchni gruntowej, niedostosowanej do wymogów technicznych. Wpływa to na niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ich zdrowie, ale również na stan środowiska. Kolejną kwestią w ramach sfery przestrzenno – funkcjonalnej jest także system oświetlenia ulicznego. Jest ono ważnym elementem budowania przyjaznej i atrakcyjnej dla mieszkańców przestrzeni, co wpływa na stworzenie lepszej atmosfery do spotkań i integracji społecznej. Oświetlenie można wpływa na walory estetyczne danej przestrzeni, ale głównie na poczucie bezpieczeństwa i sposób funkcjonowania mieszkańców w danej przestrzeni. Nowoczesne energooszczędne oświetlenie to poprawa jakości środowiska. Obecnie na obszarze rewitalizacji wiele lamp to przestarzałe lampy słabej jakości, charakteryzujące się niską efektywnością energetyczną.

W sferze przestrzenno – funkcjonalnej pod uwagę należy również wziąć możliwość dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru. Wszyscy mieszkańcy Gminy w tym obszarze rewitalizacji mają zapewniony dostęp do podstawowej infrastruktury opieki społecznej, zdrowotnej i oświatowej. Gmina Boniewo walczy z problemem starzejącego się społeczeństwa, co jest szczególnie widoczne w miejscowościach przeznaczonych do rewitalizacji. Konieczne jest stworzenie miejsca przeznaczonego dla różnych grup społecznych, w tym przede wszystkim dla osób starszych. Dlatego też w ramach Programu Rewitalizacji zaplanowano modernizację i doposażenie świetlic wiejskich, w którym realizowane będą różnorodne zajęcia, mające na celu integrację społeczną.

Sfera techniczna

Na obszarze rewitalizacji uwagę należy zwrócić na stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braki czy niedostateczne funkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska, infrastruktury technicznej, wyposażenia.

Na OR znajdują się budynki wielorodzinne. W miejscowości Otmianowo, Osiecz Wielki, Kaniewo mieszkania usytuowane są w budynkach po pałacach zabytkowych. Obiekty znajdują się w bardzo złym stanie technicznym. Budynki zamieszkują głównie osoby wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część mieszkańców to osoby bezrobotne, które nie posiadają środków na opłaty czynszowe oraz remontowe - co skutkuje dalszym pogłębianiem się złego stanu technicznego budynków. Wpływa to bezpośrednio na ich sytuację społeczną. Mieszkańcy charakteryzują niską aktywnością społeczną, biernością w życiu społecznym oraz problemami w relacjach rodzinnych. Trzeba wskazać, że w chwili obecnej wielorodzinne budynki komunalne wymagają kompleksowej modernizacji, obejmującej modernizację oraz remont części wspólnych, a także przebudowę podstawowej infrastruktury komunalnej. Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia wpłynie na wzrost ożywienia społecznego na obszarach miejskich i obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie. Niniejszy projekt przyczyni się przede wszystkim do stworzenia miejsca integracji społecznej, umożliwi ograniczenie włączenia społecznego i zaangażowanie osób wykluczonych społecznie w życie kulturalne i społeczne na terenie obszaru rewitalizacji.

Główne problemy i potencjały rozwoju obszaru rewitalizacji Gminy Boniewo

Poniżej zestawiono główne problemy i potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji.

Tabela 13. Główne problemy i potencjały rozwoju obszaru do rewitalizacji Gminy Boniewo

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Społeczna	- Występowanie we wskazanych do rewitalizacji miejscowościach Gminy Boniewo większego niż średnia w Gminie procentu ludności w wieku poprodukcyjnym, - Niska aktywność społeczna i gospodarcza oraz edukacyjna mieszkańców obszaru, - Większy niż przeciętnie w Gminie udział osób bezrobotnych w grupie ludności w wieku produkcyjnym - Większa niż średnia w gminie liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - Większy niż średnia w gminie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, - Mały potencjał przestrzeni publicznych, służących integracji społecznej.	- Infrastruktura i przestrzeń do zagospodarowania na cele społeczne - Warunki dla rozwoju aktywności społecznej oraz integracji mieszkańców

Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	• Występowanie terenów zdegradowanych • Brak przestrzeni i terenów na cele aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców.	• Wykorzystanie infrastruktury społecznej • Potencjał ludnościowy obszaru rewitalizacji • Dostępna infrastruktura techniczna w tym środowiskowa na obszarze rewitalizacji • Stosunkowo dobre położenie terenu miejscowości do rewitalizacji
---	--	--

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo

V. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do określenia stanu obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych i obejmuje okres do 2023 r. Wizja obszaru uwzględnia wszystkie sfery rozwoju obszaru rewitalizacji, w których zdiagnozowano negatywne zjawiska społeczne i przestrzenne, jakie legły u podstaw wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Wizja obszaru po rewitalizacji obrazuje przyszły wizerunek przedmiotowego obszaru rewitalizacji, a więc jest stanem, do którego dążyć będzie Gmina Boniewo, poprzez realizację zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych. Określenie wizji rewitalizacji ma na celu ukierunkowanie tego procesu dla uzyskania spójności działań społeczno-gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych na rzecz obszaru rewitalizacji.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji. Przeprowadzone konsultacje społeczne w drodze bezpośrednich spotkań konsultacyjnych w Gminie oraz wskazania wynikające z Ankiety mieszkańców (załączniki do Programu Rewitalizacji), pokazały, że najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji według mieszkańców Gminy są:

- wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej oraz integracji mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele społeczne, rekreacyjne, edukacji w tym zawodowej oraz integracyjne mieszkańców, a także stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.
- poprawa stanu infrastruktury gminnej, w tym zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych w obszarach rewitalizacji.

W oparciu o wyniki analiz i powyższe wskazania, sformułowano wizję obszaru po rewitalizacji:

WIZJA STANU GMINY BONIEWO PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Gmina Boniewo miejscem o dobrej jakości życia dla mieszkańców, dysponująca zagospodarowaną przestrzenią dla integracji mieszkańców, oferująca dostęp do usług społecznych, edukacyjnych, gospodarczych kulturalnych i rekreacyjno-turystycznych.

Wizja powyższa jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe tj. przygotowania nowoczesnej infrastruktury, zapewniającej atrakcyjne warunki dla integracji oraz aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej przy zapewnieniu dobrych warunków zamieszkania, edukacji, opieki społecznej oraz zdrowotnej dla mieszkańców.

Sytuacja kryzysowa będąca punktem wyjścia dla sformułowania wizji została szczegółowo opisana w rozdziale pt. „Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji” i wiąże się m.in. z ujawnioną niższą aktywnością mieszkańców (zarówno w sferze aktywności społecznej, jak i zawodowej), niską integracją społeczności.

Dla zrealizowania nakreślonej wizji rewitalizacji kluczowy jest udział mieszkańców, których aktywność zostanie pobudzona w wyniku realizacji projektów rewitalizacyjnych, zakładających umocnienie wspólnotowych relacji przy wykorzystaniu powstałej infrastruktury.

5.1.Koncepcja rewitalizacji.

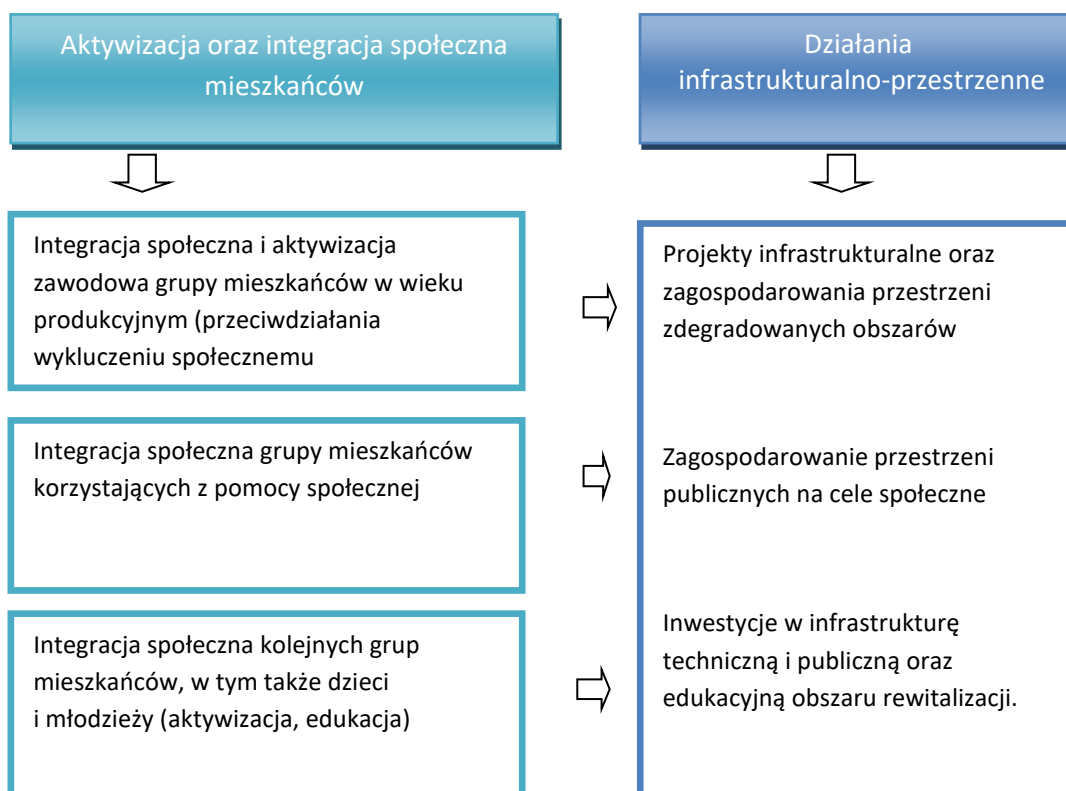
Koncepcja rewitalizacji polegać będzie na realizacji programu rozwoju społeczno-infrastrukturalnego oraz przestrzennego, mającego na celu trwałą zmianę postaw społecznych tj. wzmocnienie aktywności społecznej, aktywności zawodowej mieszkańców oraz integracji społecznej. Zakłada się, że działania w sferze społecznej powinny być prowadzone:

- 1) wobec osób w wieku poprodukcyjnym w celu zapewnienia ich aktywności społecznej i integracji ze społecznością lokalną,
- 2) wobec osób zagrożonych wykluczeniem z powodu związania z systemem pomocy społecznej poprzez działania na rzecz ich integracji z mieszkańcami i wspólnotą Gminy,
- 3) wobec osób bezrobotnych poprzez tworzenie rozwiązań na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej,
- 4) wobec młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez tworzenie dobrych perspektyw edukacyjnych, zawodowych, szczególnie poprzez działania na rzecz poprawy edukacji na obszarach wiejskich.

Uzupełnieniem działań integracyjnych będą elementy projektów uwzględniające działania na rzecz rozwoju infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni, a także komplementarne projekty na całym obszarze zdegradowanym Gminy. Wobec osób dorosłych (w wieku produkcyjnym) – główną ideą interwencji będzie zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, a więc pośrednio – zmniejszenie zależności od systemu pomocy społecznej oraz wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej (osoby bezrobotne). Ważne znaczenie w procesie rewitalizacji posiadać będą działania integrujące społeczność lokalną i poprawiające ogólny, szeroko rozumiany poziom rozwoju społecznego – wpływające na kształtowanie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz

wykształcenie postaw aktywności zawodowej i społecznej. W zakresie działań na rzecz osób młodych przewidziano wzmocnienie postaw ukierunkowanych na edukację. Wzmacniając integrację i aktywizację określonych grup mieszkańców rewitalizacja przyniesie zakładane efekty w obszarze ograniczenia zjawisk wykluczeń społecznych, zwiększenia integracji i wzmocnienie użyteczności określonych grup mieszkańców w budowie potencjału lokalnego. Projekty społeczne wymagać będą podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Infrastruktura ta będzie wykorzystywana do prowadzenia działań edukacyjnych oraz integrujących lokalną społeczność. Warunkiem powodzenia planowanych powyżej działań społecznych w procesie rewitalizacji, jest realizacja inwestycyjnych działań infrastrukturalnych. Z punktu widzenia finansowania interwencji, przyjęto założenia zrealizowania projektów łączących działania w ramach EFS i działania w ramach EFRR. Zgodnie z przyjętą koncepcją rewitalizacji projekty rewitalizacji zakładają realizację działań w obszarze społecznym i posiadają wyodrębnioną część interwencji infrastrukturalnej tj. działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej. Warunkiem działań infrastrukturalnych jest niezbędność inwestycji dla celów społecznych. Poniżej zaprezentowano w formie schematycznej koncepcję rewitalizacji obszaru objętego rewitalizacją.

Rys.9.Koncepcja rewitalizacji Gminy Boniewo

Źródło danych: opracowanie własne

Koncepcja rewitalizacji zakłada, iż dla realizacji zamierzeń społecznych wymagane będą działania inwestycyjne infrastrukturalno-przestrzenne – warunkujące możliwość podjęcia działań społecznych. Rewitalizację w miejscowościach Obszaru Rewitalizacji zamierza się przeprowadzić zgodnie z celem D, określonym w rozdziale 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, to znaczy: „zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej”, przy położeniu nacisku na kształtowanie postaw wpływających na poprawę szans na rynku pracy (wymiernym efektem aktywizacji społeczności ma być przede wszystkim poprawa sytuacji materialnej mieszkańców także poprzez zwiększenie dochodów osób już pracujących – w sferze wskaźnikowej będzie to oddziaływanie na wskaźniki: liczby bezrobotnych, liczby osób, które podjęły pracę, liczby rodzin, które zyskują świadczenia z pomocy społecznej ze względu na sytuację materialną).

5.2. Zakładane efekty rewitalizacji.

Przyjmuje się, iż planowane w wyniku procesu rewitalizacji działania doprowadzą przede wszystkim do zmian postaw mentalności mieszkańców rewitalizowanych obszarów, w kierunku kształtowania postaw aktywności w sferze społecznej i zawodowej oraz edukacyjnej.

Rewitalizacja pozwoli na realizację programu rozwoju społecznego, mającego na celu trwałą zmianę przede wszystkim postaw społecznych w zakresie aktywności społecznej. W grupie osób w wieku produkcyjnym (osoby dorosłe) końcowym efektem będzie zakładana większa integracja tej grupy mieszkańców w ramach społeczności lokalnej oraz ich aktywność w zakresie rozwoju społecznego, jak i rozwoju gospodarczego, która doprowadzi do poprawy sytuacji materialnej zauważalnej części mieszkańców (aktywność na polu zawodowym, podniesienie kwalifikacji i umiejętności, zdobycia nowych umiejętności, aktywność na polu prowadzenia własnych działań zawodowych). Zakłada się także poprawę sytuacji rodzin, które w wyniku działań rewitalizacyjnych uzyskają szansę zmiany dotychczasowej sytuacji życiowej i wyjścia z zagrożenia wykluczenia spowodowanego długotrwałym procesem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

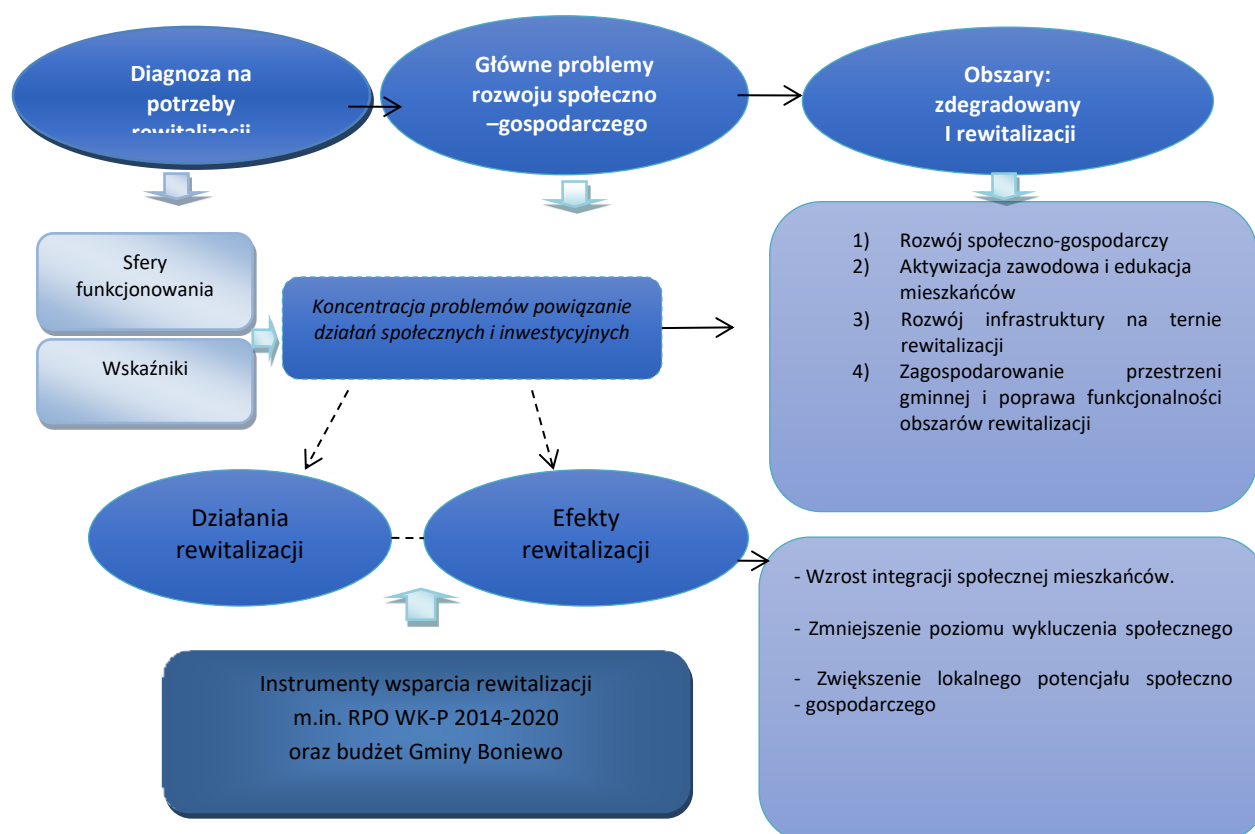
Poza integracją i aktywizacją społeczną Program oddziaływać będzie na postawy obywatelskie i prospołeczne np. poprzez stymulowanie i rozwijanie zainteresowań, edukację młodzieży, stymulowanie impulsów rozwojowych.

Powyższe założenie rewitalizacji przyjęto w wyniku analizy stanu rozwoju wszystkich pięciu miejscowości obszaru zdegradowanego, przeprowadzonych z mieszkańcami konsultacji społecznych, analiz formalnych możliwości realizacji określonych przedsięwzięć w ramach programów rewitalizacji dla wyznaczonych do rewitalizacji miejscowości.

Zakładane efekty rewitalizacji w wymiarze ogólnym, wiązać będą się m.in. z:

- poprawą integracji oraz aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców,
- ukształtowaniem lepszej przestrzeni życiowej w obszarze rewitalizacji,
- zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy rozwoju własnych miejscowości,
- zwiększoną funkcjonalnością w wyniku zagospodarowania przestrzeni publicznych,
- lepszą dostępnością i większą funkcjonalnością bazy dla integracji społecznej (przestrzeni wspólnych i/lub instytucji kultury, rekreacji oraz turystyki)

Rys.10. Zakładane efekty rewitalizacji na terenie obszaru Gminy Boniewo

Źródło danych: *opracowanie własne*

Koncentracja problemowa powoduje, iż na obszarze rewitalizacji działania ukierunkowane zostaną na rozwiązanie specyficznego problemu przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów interwencji. W ten sposób uzyskana zostanie wartość dodana rewitalizacji obszaru rewitalizacji w postaci zwiększenia aktywności społecznej w powiązaniu z rozwojem infrastruktury i uporządkowaniem przestrzeni publicznej.

VI. Cele rewitalizacji i kierunki działań

W odpowiedzi na zidentyfikowane negatywne zjawiska na etapie Diagnozy przeprowadzonej na potrzeby rewitalizacji oraz w wyniku konsultacji społecznych, wyznaczono w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów społecznych cele rewitalizacji i odpowiadające im działania, służące eliminacji lub ograniczeniu tych zjawisk. Cele rewitalizacji odnoszą się do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023. Odnosząc się do wytycznych *Zasad rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim* w niniejszym Programie uwzględniono następujące cele rewitalizacji:

- Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Cele rewitalizacyjne i kierunki działań w obszarze rewitalizacji odpowiadają problemom zidentyfikowanym w procesie opracowania Programu rewitalizacji.

6.1. Cel główny rewitalizacji

Celem głównym rewitalizacji jest:

Rozwój obszarów rewitalizacji dla potrzeb integracji społeczno - gospodarczej mieszkańców Gminy Boniewo

Długofalowym wynikiem procesu rewitalizacyjnego jest zrównanie rozwoju obszarów poddanych rewitalizacji z pozostałymi obszarami Gminy pod względem jakościowym i funkcjonalnym. Poniżej sformułowano cele szczegółowe, będące pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023, które są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji (poziom lokalny) oraz w województwie kujawsko-pomorskim (poziom regionalny).

6.2. Cele szczegółowe rewitalizacji

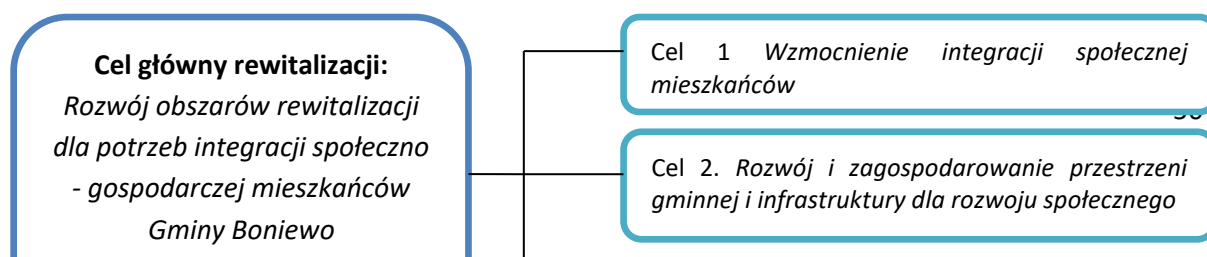
Cel główny rewitalizacji zostanie osiągnięty przez realizację trzech celów szczegółowych.

Cel 1. *Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.*

Cel 2. *Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni i infrastruktury dla rozwoju społecznego.*

Cel 3. *Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.*

Rys.11. Cele rewitalizacji

Źródło danych: *opracowanie własne*

Powyższe cele rewitalizacji odnoszą się do problemów społecznych każdej z miejscowości obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wzajemnie się uzupełniają, dzięki czemu zapewniają komplementarność i spójność kierunków rewitalizacji obszaru oraz wpływają na koncentrację działań pod względem przestrzennym (miejscowości obszaru rewitalizacji) oraz problemowym (komplementarność problemowa – uzupełniające się działania w ramach projektów).

Równoległa realizacja wskazanych powyżej celów rewitalizacji pozwoli na osiągnięcie zintegrowanego podejścia do procesu rewitalizacji.

6.3. Opis celów rewitalizacji

Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców.

Cel 1 odpowiada zidentyfikowanym problemom w sferze społecznej tj. starzenie się społeczności i konieczność podjęcia integracji społecznej mieszkańców także, jako problemu demograficznego w Gminie, a także niedostatek ekonomiczny części rodzin i problemy opiekuńcze w rodzinach (pomoc społeczna w skali większej niż w pozostałych obszarach w gminie Boniewo dla dzieci do lat 17).

Cel 1 koncentruje się na rewitalizacji zwiększającej szanse rozwojowe w związku z integracją społeczną mieszkańców. Istotnym elementem jest wzmocnienie kompetencji społecznych, także poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, infrastruktury i obiektywna cele integracji określonych grup mieszkańców. Jednym z aspektów jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, dlatego Cel 1 obejmuje ingerencję w zakresie sfery problemów związanych z korzystaniem mieszkańców z pomocy społecznej, problemów wynikających z utrzymującego się bezrobocia, systemu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wsparcia grup społeczności lokalnych w celu wyrównywania ich dostępności do określonych kompetencji. W ramach tego celu rewitalizacja obejmie tworzenie odpowiednich warunków i zachęcenie organizacji oraz grup społeczności do włączania się we wspólne przedsięwzięcia dla inicjowania zmian na rzecz swojego otoczenia. Prowadzić to będzie do trwałej identyfikacji z miejscem zamieszkania, a także budowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Cel ten przyczyni się do rozwoju współpracy grup

mieszkańców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz instytucji na obszarach lokalnych objętych rewitalizacją.

Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni i infrastruktury dla rozwoju społecznego.

Cel 2 odnosi się do zidentyfikowanego występowania terenów i przestrzeni zdegradowanych w miejscowościach wskazanych do rewitalizacji, a także braku zagospodarowania przestrzeni publicznych dla celów społecznych i integracji mieszkańców oraz problemów środowiskowych np. występowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na niską emisję.

Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni zapewni odpowiednie warunki wzrostu społeczno-gospodarczego i posiadania zagospodarowanej przestrzeni przyjaznej środowisku. Miejsca takie w sposób naturalny będą oddziaływać także na całe obszary, wpływając pozytywnie na zmiany społeczno-gospodarcze. Cel ten obejmuje działania na rzecz poprawy stanu infrastruktury technicznej oraz jakości terenów publicznych dla działań integrujących np. poprzez nadanie terenom nowej funkcji, czy wzmocnienie wykorzystania rekreacyjnego przestrzeni obszaru rewitalizacji także w powiązaniu z przedsięwzięciami Lokalnej Grupy Działania. Zintegrowanie przestrzeni w wyniku rewitalizacji oznaczać będzie realizację działań infrastrukturalnych w powiązaniu z funkcjami społecznymi rewitalizacji. Planowane działania dla realizacji celu 2 dotyczyć będą w szczególności: odnowy i rozwoju terenów zielonych, poprawy jakości ciągów komunikacyjnych wraz z modernizacją infrastruktury technicznej ochrony środowiska, a także poprawy bezpieczeństwa mieszkańców oraz przygotowania przyjaznych i bezpiecznych atrakcyjnych miejsc służących integracji społeczności lokalnej. W ramach realizacji celu nastąpi zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych elementów infrastruktury publicznej.

W zakresie tego celu uwzględniono rozwój infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców w zakresie potrzeb rekreacyjnych i turystyki, spędzania wolnego czasu, integracji społeczności lokalnej, edukacji. Realizacja wyżej opisanych działań pozwoli na pozyskanie nowej przestrzeni publicznej na cele aktywizujące mieszkańców oraz wzmacnianie więzi lokalnych. Ukierunkowanie rewitalizacji na ten cel oznaczać będzie także zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych, zdewastowanych, zdekapitalizowanych. Adaptacja takich przestrzeni spowoduje wzrost integracji oraz aktywności społecznej mieszkańców.

Cel 3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.

Cel 3 odnosi się do problemu niskiej aktywności społeczna i zawodowa mieszkańców, czego wyrazem jest większy od przeciętnego w Gminie udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze oraz niskiej aktywności zawodowej mieszkańców z uwagi na większy niż przeciętnie w Gminie udział osób w wieku poprodukcyjnym. W ramach tego celu założono pobudzanie aktywności gospodarczej oraz zawodowej i edukacyjnej mieszkańców na obszarach rewitalizacji. Stanowi to podstawę dla możliwego rozwoju społeczno –gospodarczego obszaru rewitalizacji w jednej z jej form – spółdzielczości socjalnej. Rozwój form ekonomii społecznej w ramach rewitalizacji ma szczególne znaczenie w integracji środowisk lokalnych, a przez to w procesie integracji i włączeniu społecznemu marginalizowanych grup. Elementy realizacji działań w formie podmiotów ekonomii społecznej stanowić mogą część procesu aktywizacji zawodowej mieszkańców. Powstawanie podmiotów ekonomii społecznej, czy spółdzielni socjalnych powinno być naturalną formą wsparcia aktywizacji zawodowej i społecznej w wyniku rewitalizacji. Spółdzielczość socjalna, aktywizująca mieszkańców, stanowić może jedno z bardziej efektywnych narzędzi włączenia partnerów społecznych w rewitalizację oraz praktyczne rozwiązanie w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz administracją publiczną w oparciu o formułę partnerstwa.

Ważnym elementem zapewnienia osiągnięcia Celu 3 programu będzie realizacja inicjatyw lokalnych z udziałem organizacji społecznych – potencjalnych partnerów społecznych Programu.

Każdy z powyższych celów rewitalizacji monitorowany będzie poprzez analizę wartości wskaźników Programu Rewitalizacji. Poniżej zestawiono wskaźniki produktów i rezultatów Programu rewitalizacji

Tabela 14. Wskaźniki produktów i rezultatów programu rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Wskaźniki produktu		
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem środowiskowym w programie rewitalizacji	304	200
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	304	127
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją(m ²)	15295713	15295713
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizowanych (szt.)	3	3
Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt i urządzenia(szt.)	1	1
Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie (szt.)	1	1
Wskaźniki rezultatu		

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – (osoby)	82	50
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – osoby	82	56
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – osoby:	82	20
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	82	10
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów (osoby)	304	304

Źródło danych: *opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo*

Dla realizacji wyznaczonych wyżej celów niezbędne jest określenie kierunków działań, które wpłyną również na osiągnięcie wyznaczonej wizji obszaru po rewitalizacji.

Cele Programu Gmina zamierza zrealizować za pomocą następujących kierunków działań:

Kierunek 1: Aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa mieszkańców

Kierunek 2: Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym w sołectwach stanowiących obszar do rewitalizacji

Kierunek 3: Rozwój infrastruktury dla rozwoju społecznego i integracji mieszkańców w wyniku procesu rewitalizacji.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji zakładają m.in.:

- wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców,
- wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi (wykluczenie społeczne, alkoholizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie),
- zwiększanie aktywności mieszkańców w wyniku inicjatyw społecznych i edukacyjnych,
- kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród społeczności,
- podnoszenie kwalifikacji i umiejętności edukacyjnych oraz zawodowych mieszkańców,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne,
- poprawa infrastruktury .

Przyjęte do realizacji kierunki działań wynikają z określonego celu głównego *Programu Rewitalizacji* oraz jego celów szczegółowych. Ich realizacja wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej wizji obszaru rewitalizacji po rewitalizacji.

VII. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań rewitalizacyjnych na lata 2017 -2023, przyjęto Listę głównych projektów i Listę uzupełniających projektów rewitalizacyjnych .. Poza listą główną projektów odnoszących się bezpośrednio do wyznaczonego obszaru rewitalizacji, zaplanowano projekty komplementarne na obszarze zdegradowanym mające na celu wzmocnienia procesu rewitalizacji oraz zintegrowanie działań rewitalizacyjnych. Projekty komplementarne realizowane będą na terenie miejscowości Łąki Wielkie, Osiecz Mały gdzie zidentyfikowano niekorzystne zjawiska społeczne w skali ponadprzeciętnej, jednak obszarowo nie weszły one w skład obszaru do rewitalizacji z uwagi na przekroczenia dopuszczalnych limitów.

Na projekty rewitalizacyjne na obszarze rewitalizacji składają się określone działania, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, infrastrukturalno-technicznym, a także oddziaływaniu przestrzennym oraz środowiskowym. Projekty listy głównej są bezpośrednio powiązane z treścią oraz celami Programu. Przedstawione projekty wpisują się w zidentyfikowane problemy obszaru rewitalizacji. Proponowane działania infrastrukturalne w tych projektach wynikają z podejmowanych w ramach projektów działań społecznych.

Poniżej wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji projekty rewitalizacyjne.

Tabela 15. Lista główna projektów Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt /nazwa	Typ projektu	Opis projektu					
				Zakres realizowanych zadań	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Cel 3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.									
Kaniewo , Otmianowo , Osiecz Wielki	Integracja grup wykluczonych społecznie	Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem	Społeczny	Zadania mają na celu prowadzenie aktywizacji społeczno - zawodowej mieszkańców Gminy Boniewo poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie warsztatów, szkoleń podnoszących kompetencje lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne , pokazów , spotkań podsumowujących, integracyjnych, zajęć pozalekcyjnych . Grupę docelową projektu stanowią osoby zamieszkałe w obszarze rewitalizacji miejscowościach Kaniewo, Otmianowo, Osiecz Wielki (OR) pow. wrocławski zagrożone społecznym wykluczeniem w tym osoby bezrobotne oraz osoby starsze 50 plus. Projekt będzie miał oddziaływanie także poza Obszar Rewitalizacji z uwagi na wykorzystanie istniejącej infrastruktury Zespołu Szkół w miejscowości Boniewo dla	Gmina Boniewo	Świetlice Otmianowo, Kaniewo, Osiecz Wielki	76.600,00	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – osoby: 50	Protokół Lista obecności Umowa z wykonawcą

				przewodzenia części zajęć uczestników. Zostaną zorganizowane i przeprowadzenie warsztaty, szkolenia podnoszące kompetencje lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne, pokazy, spotkania podsumowujące, integracyjne, zajęcia pozaszkolne w tym zajęcia nauki pływania oraz poszerzające zainteresowania. Oczekiwania potencjalnych uczestników projektu związane są ze zdobyciem kwalifikacji/umiejętności zawodowych, nauką poszukiwania pracy, poznaniem specyfiki wybranych zawodów, wiarą we własne możliwości, pokonaniem nieśmiałości w kontaktach z innymi, rozwojem zainteresowań i umiejętności. Projekt skierowany jest do mieszkańców Obszaru Rewitalizacji, w tym osób bezrobotnych oraz osób starszych 50 plus. Gminy położonej w powiecie włocławskim województwie kujawsko-pomorskim. Wzrost bezrobocia pociąga za sobą wzrost wskaźnika osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z każdym rokiem wzrasta ilość kobiet objętych bezrobociem, dlatego w grupie odbiorców projektu znajdują się kobiety.					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

Osiecz Wielki, Kaniewo, Otmianowo	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Rewitalizacja miejscowości Osiecz Wielki, Kaniewo, Otmianowo	infrastrukturalno-przestrzenny	Celem rewitalizacji jest również zwiększenie aktywności mieszkańców na płaszczyźnie społecznej, kulturalnej, rozwijanie ich zdolności przedsiębiorczych, odbudowaniu więzi społecznych i tworzeniu nowych, sprzyjających aktywności, poprzez wsparcie modernizacji infrastruktury podstawowej Nie jest to jedynie modernizacja istniejącej zabudowy. Zadaniem rewitalizacji jest przede wszystkim odwrócenie negatywnych trendów takich jak: 1) degradacja przestrzeni, zanik funkcji danego obszaru, czy brak dostosowania tych funkcji do potrzeb mieszkańców , 2) występowanie negatywnych zjawisk społecznych (patologie, bezrobocie, przestępczość, uzależnienia, niski poziom wykształcenia) Projekt ma za zadanie działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej gminy Boniewo . Przedmiotowy obszar obejmuje budynki publiczne OR będące własnością Gminy Boniewo aktualnie z uwagi na konieczność modernizacji nie w pełni wykorzystane . Teren przy wytypowanych budynkach jest obecnie w pełni niezagospodarowany.	Gmina Boniewo	Świetlice Otmianowo, Kaniewo, Osiecz Wielki	738 000,00	1.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.3 2.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 3	Pozwolenia i decyzje inwestycyjne. Protokół odbioru robót budowlanych, Umowa z wykonawcą
-----------------------------------	---	--	--------------------------------	--	---------------	---	------------	---	---

				Gmina Boniewo uwzględniając potrzeby mieszkańców gminy w z zakresie wygospodarowania miejsca na prowadzenie warsztatów, szkoleń ,spotkań przyczyniających się do wzrostu aktywizacji a tym samym ożywienia życia mieszkańców gminy wiejskiej o wysokim procencie bezrobocia.					
Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.									
Cel 1. Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców									
Osiecz Wielki Kaniewo, Otmianowo	Aktywizacja i integracja społeczna	Integracja społeczna mieszkańców	Społeczny	Celem przedmiotowego projektu jest wzrost aktywizacji społeczno -zawodowej mieszkańców Gminy Boniewo oraz integracji społecznej, szkoleń podnoszących kompetencje lub dające nowe umiejętności zawodowe i społeczne, pokazów, spotkań podsumowujących, integracyjnych, zajęć pozalekcyjnych Projekt ujęty jest także w Lokalnej Strategii Stowarzyszenia Lokalna Grupa działania Dorzecza Zgłowiączki	Gmina Boniewo	Osiecz Wielki Kaniewo Otmianowo/ świetlice wiejskie /	77.000,00	1. Liczba osób, które nabyły kompetencje kluczowe po opuszczeniu Programu - osoby: 45 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – osoby: 45	1.Listy obecności, uzyskane kwalifikacje i uczestniczyły w szkoleniach
Osiecz Wielki Kaniewo, Otmianowo	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Stworzenie miejsca Aktywizacja i integracji społecznej	infrastrukturalno - przestrzenny	W ramach projektu zostaną zorganizowane zajęcia w szacunkowo w sześciu świetlicach wiejskich po 2 godziny tygodniowo w danej świetlicy, dostosowane do potrzeb beneficjentów w tym : ● zapewnienie pomocy w trudnych sytuacjach życiowych,	Gmina Boniewo	Osiecz Wielki Kaniewo, Otmianowo	300.270,59	1.Liczba świetlic objętych projektem – szacunkowo 3sztuk 2.Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – szt.3	1.Listy obecności, uzyskane kwalifikacje i uczestniczyły w szkoleniach

				• podnoszenie sprawności poprzez wielokierunkową aktywizację, • organizacja czasu wolnego, • podtrzymywanie osób starszych w dobrej kondycji psychofizycznej, • przeciwdziałanie marginalizacji i izolacji osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem • wzmacnianie wiary we własne możliwości, • rehabilitacja społeczna seniorów, • organizacja rekreacji i wypoczynku, • kształtowanie nawyku społecznego działania, • integracja społeczna osób wykluczonych • rozwijanie i budowanie dialogu pokoleniowego i międzypokoleniowego, • promocja pozytywnego wizerunku seniora. • Wyjazdy integracyjne , • Spotkania międzypokoleniowe , • Wyjazdy kulturalno-oświatowe . W ramach zadania zostanie zakupione wyposażenie świetlicy				3.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach szt. 3 4Liczba sal objętych wyposażeniem – szacunkowo 3 szt.	
--	--	--	--	---	--	--	--	---	--

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Tabela 16. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023– harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie	Podmioty realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (PLN)	Poziom dofinansowania		Źródło dofinansowania				Działania SZOOP RPO	Podziałania SZOOP RPO	Zintegrowane
							%	PLN	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFRR	EFS	Budżet JST				
Kaniewo	2018-2020	1.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem	Spółeczny	Integracja grup wykluczonych społecznie	Gmina Boniewo	13000,00	85%	11050,00	0,00	11050,00	1950,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	7.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Osiecz Wielki	2018-2020	2.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem	Spółeczny	Integracja grup wykluczonych społecznie	Gmina Boniewo	13000,00	85%	11050,00	0,00	11050,00	1950,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	8.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą , remont drogi dojazdowej
Otmianowo	2018-2020	3.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem	Spółeczny	Integracja grup wykluczonych społecznie	Gmina Boniewo	12300,00	85%	10455,00	0,00	10455,00	1845,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	9.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Kaniewo	2018-2020	4.Integracja społeczna mieszkańców	Spółeczny	Aktywizacja i integracja społeczna	Gmina Boniewo	13000,00	85%	11050,00	0,00	11050,00	1950,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	7.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Osiecz Wielki	2018-2020	5.Integracja społeczna mieszkańców	Spółeczny	Aktywizacja i integracja społeczna	Gmina Boniewo	13000,00	85%	11050,00	0,00	11050,00	1950,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	8.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą

PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY BONIEWO NA LATA 2017-2023

Otmianowo	2018-2020	6.Integracja społeczna mieszkańców	Społeczny	Aktywizacja i integracja społeczna	GminaBoniewo	12300,00	85%	10455,00	0,00	10455,00	1845,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	9.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Kaniewo	2018-2020	7 Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	infrastrukturalno-przestrzenny	Stworzenie miejsca Aktywizacja i integracji społecznej	GminaBoniewo	246.000,00	85%	209100,00	209100,00	0,00	36900,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	1.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem 4.Integracja społeczna mieszkańców
Osiecz Wielki	2018-2020	8 Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	infrastrukturalno-przestrzenny	Stworzenie miejsca Aktywizacja i integracji społecznej	GminaBoniewo	246.000,00	85%	209100,00	209100,00	0,00	36900,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	2.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem 5.Integracja społeczna mieszkańców
Otmianowo	2018-2020	9.Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	infrastrukturalno-przestrzenny	Stworzenie miejsca Aktywizacja i integracji społecznej	GminaBoniewo	246.000,00	85%	209100,00	209100,00	0,00	36900,00	0,00	RPO11.1. włączenie społeczne na obszarach objętych PR	,	3.Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem 6.Integracja społeczna mieszkańców
Razem						814600,00	85	692410,00	627300,00	65110,00	122190,00	0,00		-	-

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Tabela 17. Lista uzupełniająca projektów rewitalizacyjnych Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023

Obszar	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Cel 3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza i edukacyjna mieszkańców.			
Boniewo / szkoła podstawowa/	1.	Społeczny	Rozszerzenie oferty zajęć przedszkolnych połączone z modernizacją placu zabaw
Łąki Wielkie, Osiecz Mały/ świetlice wiejskie /		Społeczny	Integracja społeczna mieszkańców , Aktywizacja osób zagrożonych ubóstwem lub społecznym wykluczeniem
Cel 2. Rozwój i zagospodarowanie przestrzeni gminnej i infrastruktury dla rozwoju społecznego.			
Łąki Wielkie, Osiecz Mały, Boniewo	2.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Rewitalizacja miejscowości / modernizacja i doposażenie świetlic wiejskich/

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gmina Boniewo – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia	Źródła finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFRR	EFS	Inne w tym budżet JST	
Boniewo/ szkoła podstawowa , teren wokół szkoły /	1.	Społeczny	Rozszerzenie oferty zajęć przedszkolnych połączone z modernizacją placu zabaw	368940,00	313 599,00	0,00	55 341,00	0,00
Łąki Wielkie, Osiecz Mały/ świetlice wiejskie / Boniewo niezagospodarowany budynek	2.	Infrastrukturalno-przestrzenny	Rewitalizacja miejscowości Boniewo , Łąki Wielkie, Osiecz Mały	737 870,59	627 190,00	0,00	110 680,59	0,00
Razem				1 106 810,59	940789	0,00	166 021,59	0,00

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Tabela 19. Wykaz projektów komplementarnych z projektami Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023

Lp.	Obszar	Typ przedsięwzięcia	Okres realizacji	Komplementarne przedsięwzięcia do projektów Programu rewitalizacji	Źródła finansowania	
					Środki UE	Budżet JST/inne
1.	Gmina Boniewo m. Grójec	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Utworzenie kąpieliska gminnego z infrastrukturą towarzyszącą w m. Grójec	500 000,00	75 000,00
2.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Rozwój gospodarstw agroturystycznych	0,00	1000 000,00/Środki własne właścicieli gruntów/
3.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Uruchomienie kolejki wąskotorowej z programem turystycznej eksploatacji	800 000,00	120 000,00
4.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Budowa ścieżek rowerowo-piesznych	1 000 000,00	180 000,00
5.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Organizacja szkoleń oraz kursów zawodowych dla bezrobotnych	200 000,00	30 000,00
6.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Adaptacja niezamieszkałych budynków na cele społeczne, środowiskowe	2 000 000,00	300 000,00
7.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Wyjazdy studyjne, spotkania integracyjne	200 000,00	30 000,00
8.	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2017-2023	Uruchomienie punktów aktywizacji zawodowej	500 000,00	75 000,00

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Tabela 20. Wykaz projektów komplementarnych z projektami *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2007-2013*

Lp.	Obszar	Typ przedsięwzięcia	Okres realizacji	Komplementarne przedsięwzięcia do projektów Programu rewitalizacji	Źródła finansowania	
					Środki UE	Budżet JST/inne
1	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2008-2012	Adaptacja strychu na budynku gimnazjum na sale dydaktyczne z saintariatami w m. Boniewo / powstały dwie sale lekcyjne oraz świetlica , zostały zorganizowane zajęcia szkolne oraz kółka zainteresowań /	157.186,10 EFER	119219,35
2	Gmina Boniewo	Infrastrukturalno-przestrzenny	2010-2014	Rozbudowa i przebudowa kotłowni wraz z termomodernizacją oraz modernizacją oświetlenia budynku szkoły podstawowej w Boniewie	588792,45 EFER	103904,55
3	Gmina Boniewo	Społeczny	2012-2014	Tęczowa kraina zaprasza najmłodszych// powstał dodatkowy oddział przedszkola, zajęcia dodatkowe -logopedia, psychology, języki/	189.240,00 EFS	35.160,00
4	Gmina Boniewo	Społeczny	2013-2014	Równy start- indywidualizacja nauczania w Gminie Boniewo / zajęcia dodatkowe dla uczniów szkoły podstawowej	38434,00 EFS	0,00
5	Gmina Boniewo	Społeczny	2013-2015	Wiedź szansa na lepszą przyszłość /zajęcia dodatkowe dla uczniów gimnazjum /	150251,69 EFS	26515,00

Źródło danych: dane Urzędu Gminy Boniewo

Do rozwiązania zdiagnozowanych problemów w obszarze rewitalizacji przyczynią się również projekty realizowane w ramach innych inwestycji Gminy Boniewo współfinansowanych w ramach środków Lokalnej Grupy Działania oraz realizowane w ramach Strategii ORSG Gmin Powiatu Włocławskiego z udziałem gminy Boniewo, a także projektów realizowanych w ramach PROW.

Projekty oraz cele Programu Rewitalizacji są zgodne z celami LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA LATA 2014 –2020 Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki Cel szczegółowy 2.2 Tworzenie i rozwój oferty aktywizacyjnej i integracyjnej mieszkańców obszaru LSR Cel szczegółowy 1.2 Wzmocnienie szans na rynku pracy grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem, Cel szczegółowy 1.1 Wsparcie finansowe procesu powstawania firm oraz rozwoju istniejącej przedsiębiorczości na obszarze LGD Cel szczegółowy 3.2 Poprawa dostępności niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej Cel szczegółowy 3.3 Poprawa infrastruktury drogowej na terenie LGD.

VIII. Komplementarność

Program Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 łączy działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, środowiskowej i w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

8.1. Kompleksowość

Projekty rewitalizacyjne wykazują wzajemne powiązania w sferze infrastrukturalnej oraz społecznej. Ponadto występuje różnorodność źródeł finansowania. W Programie uwzględniono współfinansowanie projektów zarówno ze środków EFRR, EFS, budżetu JST, co zostało wykazane w rozdziale dotyczącym ram finansowania. Z uwagi na możliwości finansowe Gminy oraz dostępność także innych źródeł finansowania, realizacja rewitalizacji została rozłożona w czasie z zachowaniem pełnej synchronizacji poszczególnych działań w celu ich optymalnego oddziaływania na zjawiska kryzysowe w sposób kompleksowy.

8.2. Koncentracja

Podejmowane w ramach *Programu* projekty są skoncentrowane na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze. Koncentracja działań przyniesie efekty oddziaływania zarówno na obszar rewitalizacji, ale także poza jego granice (projekty uzupełniające w obszarze zdegradowanym oraz projekty komplementarne do projektów rewitalizacji np. w miejscowościach Osiecz Mały, czy Łąki Wielkie). Realizowane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia dotyczą działań w przestrzeniach publicznych

zlokalizowanych na obszarze do rewitalizacji, czego konsekwencją będzie nie tylko poprawa jakości przestrzeni tych miejscowości, ale również aktywizacja społeczna. Wyrazem zasady koncentracji na poziomie projektów jest powiązanie odnowy funkcjonalnej przestrzeni publicznej i jej wykorzystania dla aktywizacji społecznej, co oznacza bardziej skuteczne promowanie aktywności społecznej mieszkańców.

8.3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych

Przy opracowaniu *Programu* uwzględniona została komplementarność działań w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą, jaką kierowano się przy ustalaniu powiązań projektów było zapewnienie komplementarności głównie na poziomie:

- celów rewitalizacyjnych,
- źródeł finansowania.

Komplementarność na poziomie celów występuje w poszczególnych projektach pomiędzy projektami listy głównej. Komplementarność źródeł finansowania została również zapewniona poprzez uwzględnienie różnych źródeł finansowania projektów, a także poprzez udział innych środków finansowanych niż europejskie, czy krajowe np. środki JST. Udział realizacji projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł finansowania został przedstawiony w rozdziale Ramy finansowe.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki adresowaniu realizacji projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany został wyznaczony po przeprowadzeniu *Diagnozy* oraz analizy wskaźnikowej i uwzględnieniu opinii społeczności lokalnej w drodze konsultacji, dzięki czemu można mówić o trafności oraz efektywności działań na danym terenie.

Komplementarność problemowa

W *Programie* zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane pod względem rozwiązania określonych problemów (np. społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, czy infrastrukturalnych), a także wzajemnie się dopełniają. Dotyczy to również realizacji innych niż w ramach Programu inwestycji i projektów Gminy, w tym z RPO WK-P 2014-2020 ukierunkowanych na rozwiązanie problemów społecznych oraz infrastrukturalnych w Gminie. Działania rewitalizacyjne, jak i projekty komplementarne z RPO WK-P 2014-2020 służyć będą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładu przestrzennego, zwiększeniu aktywności społeczno–gospodarczej mieszkańców, jak

również poprawie jakości środowiska naturalnego. Komplementarność problemowa uwidacznia się także poprzez włączenie do rewitalizacji poza projektami Listy Głównej także projektów Gminy w ramach Strategii ORSG, LGD, czy PROW. Projekty te są komplementarne z projektami planowanymi w ramach Programu Rewitalizacji.

Tabela 21. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych

Lp.	Obszar	Zakres interwencji infrastrukturalnej	Zakres interwencji o charakterze społecznym	Cele rewitalizacji
1.	Obszar rewitalizacji: Kaniewo	Projekt 1 Zakup sprzętu i wyposażenia, inwestycje w środki trwałe	Projekt 1. Zajęcia warsztaty, aktywizacji zawodowej i edukacyjnej mieszkańców	Aktywizacja oraz integracja społeczna mieszkańców
2.	Obszar rewitalizacji: Osiecz Wielki	Projekt 2 Inwestycje w infrastrukturę obiektów	Projekt 2. Aktywizacja społeczna mieszkańców	Rewitalizacja i aktywizacja mieszkańców
3	Obszar rewitalizacji: Otmianowo	Projekt 2 Inwestycje w infrastrukturę obiektów	Projekt 2. Aktywizacja społeczna mieszkańców	Rewitalizacja i aktywizacja mieszkańców

Źródło danych: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Boniewo

Program wykazuje zakładaną komplementarność problemową i wzajemne oddziaływanie oraz uzupełnianie się projektów rewitalizacyjnych Programu. Projekty koncentrują się na łagodzeniu określonych problemów społeczno-gospodarczych przy jednoczesnym wykorzystaniu rozwoju infrastruktury lub zagospodarowania przestrzeni publicznych w wyniku ich realizacji.

Ponadto Gmina wzmocniać będzie proces rozwiązywania określonych problemów w ramach rewitalizacji także poprzez realizację projektów z innych osi RPO WK-P 2014-2020, co przyczyni się do jeszcze większej spójności problemowej działań JST powiązanych z rewitalizacją, a także komplementarne projekty realizowane w innych miejscowościach obszaru zdegradowanego. Przykładem tego typu projekty wskazane w Tabeli 20 Programu.

Przedstawione podejście zapewnia komplementarność działań JST poprzez podejmowanie interwencji ramach rewitalizacji oraz zbieżnych działań z tym procesem, ukierunkowanych na kluczowe problemy społeczno-gospodarcze Gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za zarządzanie procesem rewitalizacji i wdrożenie *Programu* odpowiadać będzie Zespół rewitalizacji w Urzędzie Gminy Boniewo. Umieszczenie realizacji *Programu* w ramach struktur gminnych i Urzędu Gminy zapewni skuteczność zarządzania *Programem*, a także wpłynie na zachowanie spójności z innymi przedsięwzięciami samorządu gminnego.

Komplementarność międzyokresowa

Program zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach procesu rewitalizacji mają swoją ciągłość i kontynuację w innych działaniach rozwojowych podejmowanych przez samorząd. Powiązanie działań rewitalizacyjnych z celami rozwojowymi Gminy umożliwia ożywienie społeczne w poszczególnych obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Projekty rewitalizacji powiązane są z projektami społecznymi wpływającymi na aktywizację i integrację mieszkańców np. z projektami LGD, czy wynikającymi z realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Boniewo*. Projekty kontynuacyjne dotyczą zadań wyszczególnionych w Tabeli 20 . Wykaz projektów komplementarnych z projektami *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*

Projekty te realizowane były poza obszarem rewitalizacji w ramach Programu, ale oddziałują na obszar rewitalizacji i wzmacniają działania rewitalizacyjne podejmowane przez Gminę Boniewo.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały wyszczególnione i opisane w *Programie* zakładają finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Dla realizacji projektów w ramach procesu rewitalizacji gminy Boniewo wykorzystywane będą środki EFRR, EFS, budżet JST, a także inne źródła finansowania m.in. WFOŚiGW np. w części finansowania wkładu własnego projektów, czy działań w sferze środowiskowej. Ponadto projekty zapisane w *Programie* dają także możliwość włączenia środków innych podmiotów, czy organizacji w finansowanie procesów rewitalizacji. Planuje się także wykonanie w Programie działań „miękkich” finansowanych m. in. ze środków EFS i działań infrastrukturalnych ze środków EFRR.

IX. Partycypacja społeczna i interesariusze rewitalizacji

9.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup w proces rewitalizacji

Na etapie tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 zapewniono udział interesariuszy w następujący sposób:

- Przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców – wyniki przedstawiono w załączniku do Programu
- Prowadzono w ramach gminnych zasobów internetowych stronę tematyczną poświęconą rewitalizacji.
- Przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami Gminy oraz rewitalizowanych miejscowości
 - mające na celu ustalenie zakresu oczekiwanych w wyniku rewitalizacji kierunków i projektów.
- Zapewniono w Urzędzie Gminy w sposób stały możliwość uzyskania szczegółowych informacji na temat rewitalizacji w Gminie, jak i założeń planowanych działań rewitalizacyjnych.

W trakcie akcji informacyjnej wskazywano na możliwości udziału lokalnego sektora organizacji pozarządowych w programowaniu założeń, a docelowo – uczestnictwa w *Programie*. Prowadzone metody informowania i konsultacji założeń *Programu* ze społeczeństwem, stworzyły wszystkim zainteresowanym mieszkańcom możliwość uzyskania wiedzy oraz uczestnictwa w programowaniu działań rewitalizacyjnych i kierunków działań Gminy w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji, a także zapoznania się z bieżącym stanem prac, na każdym ich etapie.

9.2. Konsultacje społeczne

Partycypacja społeczna jest niezwykle istotnym elementem działań rewitalizacyjnych. Udział społeczeństwa w ramach opracowania Programu obejmował przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Rady Gminy i włączenie organizacji społecznych w proces rewitalizacji. W pierwszym etapie konsultacje dotyczyły przedstawienia i przyjęcia głównych założeń i kierunków rewitalizacji Gminy Boniewo. Celem I Etapu konsultacji społecznych w ramach prac rewitalizacyjnych w Gminie Boniewo było:

- zidentyfikowanie głównych problemów społeczno-gospodarczych,
- zidentyfikowanie charakteru i skali niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych oraz ustalenie głównych kierunków rozwojowych w ramach procesu rewitalizacji.

Konsultacje społeczne odbyły zgodnie z harmonogramem stanowiącym załącznik do Umowy Gminy Boniewo z Urzędem Marszałkowskim Torunia dotyczącej opracowania Programu Rewitalizacji oraz Umowy z ekspertem rewitalizacji z dnia z dnia 22 grudnia 2016 roku dotyczącej prac eksperta w zakresie opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Boniewo na lata 2017-2023. Podsumowaniem konsultacji społecznych I Etapu było ogólne spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami organizacji, radnymi oraz mieszkańcami i przedstawicielami sołectw w dniu 24 marca 2017 roku w Gminie Boniewo. Ogłoszenie konsultacji było poprzedzone informacją w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Boniewo oraz Informacji w sprawie prac nad Programem rewitalizacji udostępnionej publicznie w formie ogłoszenia Urzędu Gminy i Wójta Gminy na stronach internetowych Urzędu Gminy. W toku konsultacji środowiskowych wykorzystano także narzędzie ankietowania w zakresie ustalenia głównych problemów społecznych i gospodarczych oraz infrastrukturalno-przestrzennych Gminy Boniewo i wskazania głównych kierunków rewitalizacji Gminy Boniewo. W toku konsultacji zaprezentowano także:

- harmonogram prac nad *Programem Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*,
- główne zasady partycypacji społecznej i udziału mieszkańców w kolejnych etapach prac rewitalizacyjnych Gminy Boniewo
- skład zespołu rewitalizacji Gminy Boniewo
- organizację procesu opracowania i uchwalenia programu ze strony Gminy oraz Urzędu Gminy Boniewo wraz z procesem koordynacji prac nad Programem.

W ramach konsultacji materiały w postaci informacji dotyczących *Programu Rewitalizacji Gminy Boniewo na lata 2017-2023*, harmonogramu oraz Ankiety i założenia dotyczące kierunków prowadzenia procesu rewitalizacji w Gminie Boniewo zostały udostępnione w formie możliwości pobrania materiałów ze stron internetowych Urzędu Gminy Boniewo oraz rozesłane i udostępnione w formie drukowanej.

Celem II Etapu konsultacji społecznych w ramach prac rewitalizacyjnych w Gminie Boniewo była:

- konsultacja propozycji celów rewitalizacji
- identyfikacja głównych obszarów tematycznych, jakie powinna uwzględnić rewitalizacja w podziale na sołectwa Gminy Boniewo
- ustalenie zgodności rewitalizacji i planów z innymi kierunkami rozwojowymi, w tym Programem LGD
- przedstawienie propozycji *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*.

Ponadto przedstawiono podsumowanie wyników analizy problemowej poszczególnych sołectw Gminy Boniewo oraz wyznaczenie głównych kierunków rewitalizacji i obszaru do rewitalizacji dla *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*. Zakres partycypacji społecznej dotyczył:

1. Prezentacji wyników ankiet skierowane do mieszkańców i przedstawicieli organizacji społecznych z poszczególnych miejscowości Gminy Boniewo.
2. Wskaźników wyboru obszarów zdegradowanego i do rewitalizacji w Gminie Boniewo.
3. Konsultacje celów *Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023*
4. Prezentacji propozycji projektów rewitalizacyjnych miejscowości

Ramowy plan spotkań przedstawiał się następująco:

I DZIEŃ

1. Spotkanie z mieszkańcami miejscowości do rewitalizacji (2-3 grupy, spotkania oddzielne)
- uczestnicy według listy obecności mieszkańców

Tematyka spotkania:

- Przedstawienie wyników analizy problemowej i wskaźnikowej z poszczególnych miejscowości Gminy
- Wskazanie głównych celów rewitalizacji odnoszących się do głównych zjawisk problemowych wykazanych na etapie Diagnozy dla wyznaczenia szczegółowych obszarów rewitalizacji Gminy Boniewo

II DZIEŃ

1. Spotkanie z radnymi Gminy Boniewo
2. Spotkanie z przedstawicielami organizacji i instytucji i jednostek gminnych w ramach rewitalizacji i organizacji społecznych

Podczas przeprowadzonych konsultacji w ramach II Etapu, jakie odbyły się w Gminie Boniewo zrealizowano cztery spotkania konsultacyjne z przedstawicielami mieszkańców, radnych, przedstawicielami jednostek gminnych oraz organizacji społecznych. W wyniku konsultacji usystematyzowano także wskazywane w ankietach przez uczestników główne kierunki i oczekiwane rezultaty rewitalizacji przez mieszkańców tj.

- Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej
- Zwiększenie ilości miejsc pracy
- Rozwój powstawania nowych podmiotów gospodarczych
- Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej
- Nowe obiekty bazy sportowej
- Poprawa estetyki przestrzeni publicznej

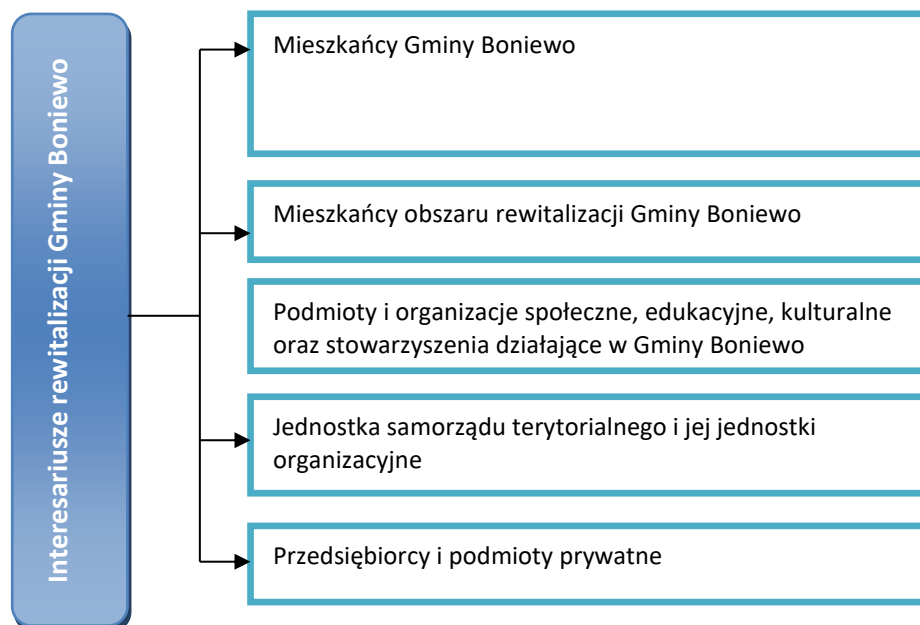
- Ograniczenie patologii społecznych
- Włączenie społeczne osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Poprawa bezpieczeństwa
- Możliwość podniesienia kwalifikacji zawodowych
- Odnowa obiektów publicznych i zabytków w gminie
- Zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań w gminie
- Poprawa jakości edukacji na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym
- Poprawa poziomu oferty w zakresie kultury, sportu, form spędzania czasu wolnego
- Utworzenie podmiotów polityki społecznej.

Program Rewitalizacji został przedstawiony i omówiony także na posiedzeniach Rady Gminy Boniewo. Wyniki i materiały procesu partycypacji społecznej Programu załączono do niniejszego opracowania. Raporty z konsultacji stanowią załącznik do niniejszego Programu.

9.3. Interesariusze Programu

Proces rewitalizacji podejmuje zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone są przy udziale interesariuszy rewitalizacji, co wymaga udziału nie tylko przedstawicieli organizacji społecznych, ale także różnych grup interesariuszy.

Rys.12. Grupy interesariuszy rewitalizacji

Źródło danych: *opracowanie własne*

Włączenie partnerów społecznych dotyczy przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział przedstawicieli społeczności, polegający m.in. na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących integracji społeczności lokalnej wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy w zakresie kierunków, celów oraz projektów rewitalizacji.

Interesariusze włączani będą w odpowiednie etapy procesu rewitalizacji m.in. jako potencjalni partnerzy projektów rewitalizacyjnych.

X. Ramy finansowe

Realizacja projektów rewitalizacyjnych finansowana będzie głównie ze środków własnych Gminy Boniewo przy udziale funduszy UE, głównie w ramach RPO WK-P 2014-2020. Przedsięwzięcia wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej z programów krajowych. Ponadto uwzględniono udział WFOŚiGW, jako źródło ew. wkładu własnego i finansowania części ekologicznej oraz środowiskowej działań rewitalizacyjnych.

Potencjalne źródła finansowe, które mogą być wykorzystane do realizacji projektów rewitalizacji obejmują m.in.:

- środki z funduszy Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich np. w ramach komplementarnych projektów LGD,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu JST
- inne środki np. fundusze celowe np. WFOŚiGW

W ramach *Programu* przewiduje się realizację projektów rewitalizacyjnych o łącznej szacunkowej wartości 2 946 444,00 zł (projekty z Listy Głównej *Programu*). Planowany poziom dofinansowania projektów rewitalizacyjnych ze źródeł zewnętrznych szacowany jest na kwotę 2 504 477,00 zł, co stanowi planowany udział rzędu do 85,00 % środków zewnętrznych w realizacji całego *Programu*.

Gmina Boniewo przewiduje zaangażowanie środków finansowych na realizację projektów ujętych w Programie na liście głównych projektów do rewitalizacji oraz liście uzupełniającej i wykazie

projektów komplementarnych. Środki finansowe na cele projektów rewitalizacji ujęto w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Boniewo (uchwała nr XXII /152/17 Rady Gminy Boniewo z dnia 01 września 2017 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Boniewo na lata 2017 -2025). Uchwała zawiera prognozę kwotę długu i spłat zobowiązań na lata 2017 -2025 i wykazuje zdolność finansową Gminy do realizacji przyjętych planów inwestycyjnych, w tym projektów rewitalizacji w ramach Programu. Zgodnie z Załącznikiem nr do WPF planowane łączne nakłady finansowe obejmujące wydatki na programy i projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków wymienionych w art. 5 ustawy o 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 poz. 2077 z późn. zm.) wynosić będą 15 254 436,00 zł i obejmują planowane nakłady w ramach projektów *Programu*, w tym m.in. rewitalizacja miejscowości Kaniewo, Osiecz Mały, Osiecz Wielki z udziałem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie 738 000,00 zł do roku 2019 oraz przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Boniewo- Grójec –Otmianowo – Wólka Paruszeńska- Arciszewo wraz z poprawą infrastruktury drogowej na obszarze do rewitalizacji na łączną kwotę 3 959 891,00 zł, a także przebudowę drogi gminnej w miejscowości Osiecz Wielki na kwotę 130 000,00 zł i przebudowa infrastruktury drogowej w Osiecu Wielkim na kwotę 100 000,00 zł , przebudowa drogi gminnej nr 1911490 C relacji Bierzyn –Osiecz Wielki na kwotę nakładów 562 500,00 zł.

XI. System zarządzania

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie, stanowią zadania własne gminy. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.

Realizacja zadań przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji będzie należała głównie do władz Gminy Boniewo. Poszczególne zadania wynikające z Programu zostaną przypisane poszczególnym pracownikom/jednostkom Gminy, a także interesariuszom zewnętrznym. Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie oraz koordynowanie działań określonych w programie, będą pracownicy Urzędu Gminy Boniewo oraz jednostek organizacyjnych Gminy, posiadający wiedzę i doświadczenie w realizacji zadań infrastrukturalnych i „miękkich”. Głównym koordynatorem wszystkich zadań przewidzianych w programie będzie Wójt gminy Boniewo.

Zarządzenie procesem rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów. W realizację zadań przewidzianych w Programie Rewitalizacji zaangażowani zostaną wszyscy interesariusze publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja Programu wiązać się będzie z udziałem zespołu ds. rewitalizacji w Urzędzie Gminy Boniewo.

Interesariusze Planu to podmioty (osoby, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na realizację działań przewidzianych w programie oraz których potrzeby zostaną zaspokojone dzięki wdrożeniu programu.

W zarządzanie *Programu* na terenie Gminy Boniewo będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Gminy Boniewo
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalności o charakterze społecznym,
- Instytucje rynku pracy
- Jednostki edukacji
- Jednostki Gminy
- Przedsiębiorstwa działające w obszarze rewitalizacji
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Wdrożeniem i realizacją Programu zajmuje się bezpośrednio Zespół powołany przez Wójta Gminy Boniewo, w skład, którego wchodzi m.in. pracownicy Urzędu Gminy oraz przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych w szczególności GOPS -u oraz instytucji gminnych zaangażowanych w realizację projektów rewitalizacyjnych. Zespół powołany Zarządzeniem Wójta Gminy może być uzupełniony o udział np. przedstawicieli organizacji społecznych działających na terenie Gminy. Mogą oni występować w roli eksperta lub przedstawiciela organizacji, jako partnera projektów rewitalizacyjnych.

Celem prac Zespołu jest koordynacja procesu rewitalizacji, w szczególności:

- analiza informacji niezbędnych dla Programu Rewitalizacji,
- przeprowadzenie współpracy z lokalnymi partnerami rewitalizacji,
- monitorowanie celów procesu rewitalizacji w odniesieniu do uzgodnionych obszarów wymagających wsparcia w ramach rewitalizacji,
- wypracowanie kierunków działań w poszczególnych sferach – społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej
- analiza zgłaszanych projektów rewitalizacyjnych,
- budowa lokalnych partnerstw w celu zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi,
- koordynacja procesu przygotowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych,
- określenie planu finansowego do realizacji Programu Rewitalizacji,
- organizacja konsultacji społecznych na etapie wdrażania i aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Do prac w Zespole mogą być zapraszani przedstawiciele organizacji i innych podmiotów z terenu Gminy. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji oraz wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nadzór nad realizacją projektów rewitalizacyjnych, dla których instytucją wdrażającą jest gmina lub jej jednostki organizacyjne sprawuje Wójt Gminy Boniewo. Nadzór nad kwestiami finansowymi projektów rewitalizacji sprawuje Skarbnik Gminy. Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań będą osoby kierujące odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy lub inne wyznaczone osoby oraz kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych.

Program podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Wójta Gminy i przedstawianej Radzie Gminy Boniewo.

11.1. Główne podmioty uczestniczące w rewitalizacji Gminy Boniewo

Główne podmioty uczestniczące w rewitalizacji Gminy Boniewo i ich zadania.

1. **Urząd Gminy Boniewo** – główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzennym czy funkcjonalnym. Umożliwi uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy.

Do głównych zadań Urzędu Gminy Boniewo należy zaliczyć:

- opracowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
- pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty,
- angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
- konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
- zarządzanie procesem rewitalizacji,
- tworzenie partnerstw między Interesariuszami,
- prowadzenie działań promocyjnych,
- monitorowanie zmian całego procesu rewitalizacji,
- wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających

osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.

2. **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boniewie** - odgrywa zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. GOPS będzie jednym z głównych realizatorów i koordynatorów przeprowadzonych projektów „miękkich” wspólnie z pracownikami urzędu Gminy Boniewo.

Ponadto odegra on główną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji – posiada niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie

ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, czy też innych dysfunkcji społecznych.

3. Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku - PUP będzie również inicjatorem i koordynatorem działań „miękkich”, mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i aktywizację zawodową. Ma duże znaczenie w procesie oceny działań rewitalizacyjnych. PUP jest w posiadaniu szczegółowych danych na temat osób bezrobotnych, co pozwoli w przyszłości określić, czy zadania zaplanowane w ramach rewitalizacji przynoszą wymierne efekty.

4. Mieszkańcy obszarów rewitalizacji – interesariusze rewitalizacji. Będą oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim” poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia. Ich głównym zadaniem w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować zaplanowane cele rewitalizacji.

Interesariusze to również mieszkańcy zamieszkujący tereny poza obszarem rewitalizacji, to również mieszkańcy obszaru zdegradowanego i terenów przyległych. Realizacja zadań rewitalizacyjnych ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całej Gminy, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Boniewa. Działania skierowane do mieszkańców obszarów rewitalizowanych przyczynią się do zwiększenia ich aktywności i zaangażowania w życie Gminy, ograniczenia wykluczenia społecznego mieszkańców.

Głównym zadaniem mieszkańców Boniewa spoza obszaru rewitalizacji, będzie wspieranie wszystkich interesariuszy rewitalizacji, aby jak najlepiej zrealizować wyznaczone cele, tworzyć partnerstwa celem uzyskania jak najwyższych efektów.

5. Przedsiębiorcy – mogą realizować działania mające na celu ograniczenie skali bezrobocia i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mają możliwość wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji organizując np. staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie rewitalizacji.

11.2. Aktualizacja Programu

Aktualizacja Programu może być dokonywana:

- w odniesieniu do projektów przewidzianych do realizacji w okresie Programowania – raz do roku (np. z aktualizacją WPF w razie potrzeby),
- w odniesieniu do diagnozy stanu obszaru przeznaczonego do rewitalizacji – nie rzadziej niż raz na 2 lata,

- w zakresie pozostałych planowanych elementów zarządzania Programem – w zależności od potrzeb.

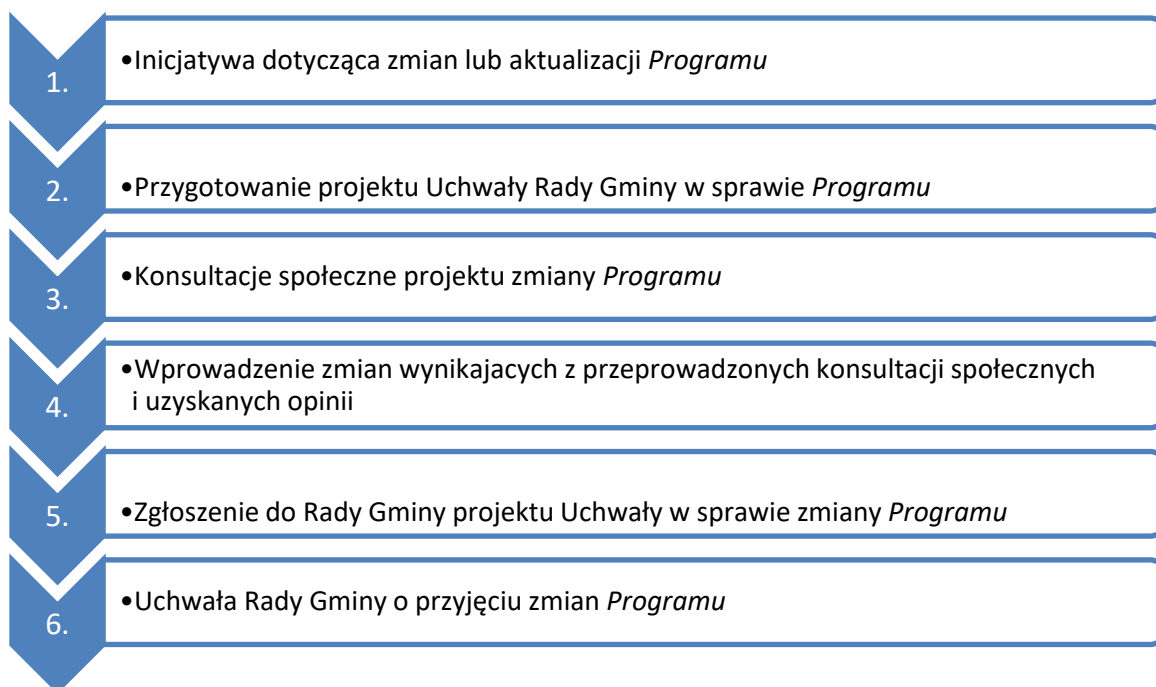
Uzasadnienie podjęcia aktualizacji Programu może w szczególności wynikać z:

- rocznego raportu z realizacji *Programu*,
- rekomendacji uzyskanych w procesie wdrażania *Programu* lub innych zasadniczych dokumentów programowych Gminy oraz województwa lub kraju na lata 2014-2020,
- postępu we wdrażaniu RPO WK-P 2014-2020,
- prowadzonych analiz społeczno-gospodarczych, danych na temat trendów procesu rewitalizacji,
- opinii partnerów społeczno-gospodarczych,
- wniosków grup mieszkańców obszarów rewitalizacji.

Podjęte działania w zakresie zmiany *Programu* powinny być także skorelowane z oceną pozostałych strategicznych dokumentów gminy oraz województwa. Procedura aktualizacji będzie poprzedzona konsultacjami wewnętrznymi Urzędu Gminy oraz konsultacjami z partnerami społeczno-gospodarczymi rewitalizacji. Aktualizację *Programu* zatwierdza Rada Gminy na wniosek Wójta Gminy Boniewo. Zmiana następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany. Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrożenia *Programu* przedstawia się następująco:

- 1) Opracowanie i uchwalenie Programu: III kwartał 2017r. – I kwartał 2018 r.
- 2) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych: 2018r. – 2023r.,
- 3) Monitoring i ocena stopnia realizacji: 2018r.-2023r. (ocena okresowa będzie następowała corocznie w I kwartale kolejnego roku i będzie obejmowała zarówno całość działań wykonanych w roku poprzednim, jak również od początku wdrażania *Programu*),
- 4) Aktualizacje *Programu*: 2020-2023 r.
- 5) Ewaluacja pośrednia wdrożenia *Programu*: 2020 r.
- 6) Ewaluacja końcowa wdrożenia *Programu*: 2023 r.

Poniżej zilustrowano proces wprowadzania zmian i aktualizacji *Programu*:

Rys.13.Aktualizacja Programu

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Boniewo

W procesie aktualizacji zakładany jest udział podmiotów realizujących *Program*. Poniżej wyspecyfikowano główne zadania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji.

Tabela 22. Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program

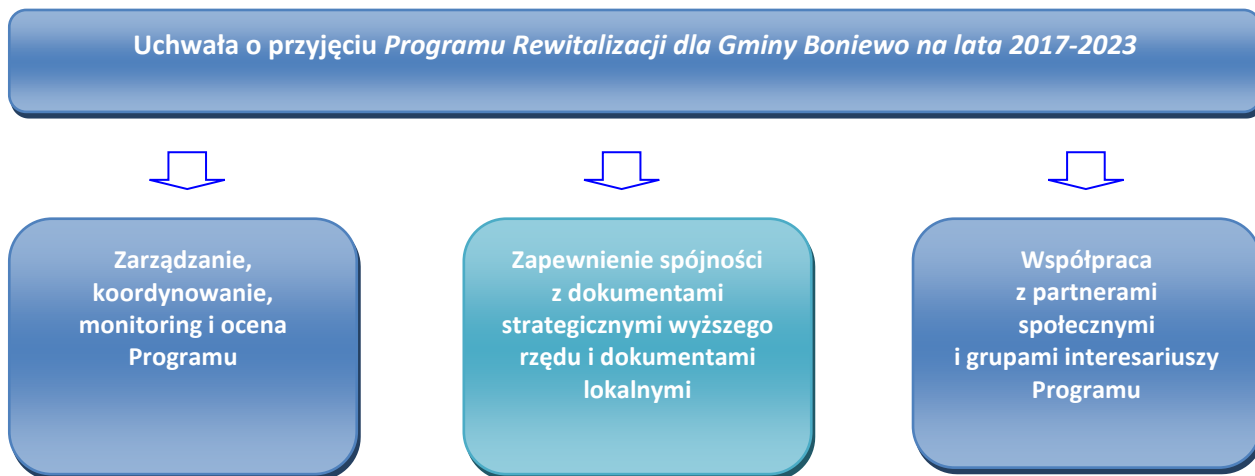
Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Boniewo	- Koordynowanie procesu sporządzania lub zmian Programu, ocena aktualności i stopnia jego realizacji, - Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie zmiany obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, - Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji <i>Programu</i>, - Występowanie do instytucji w zakresie rewitalizacji o zaopiniowanie <i>Programu</i>, - Prowadzenie konsultacji społecznych, - Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji monitoringu i oceny PR - Przedkładanie projektów uchwał w zakresie rewitalizacji Radzie Gminy - Zabezpieczenie środków na realizację projektów wynikających z PR w projekcie budżecie gminy.
Rada Gminy Boniewo	- Przyjęcie Uchwały dotyczącej <i>Programu</i> oraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, - Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Programie

	do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, • Podjęcie uchwały o uchyleniu <i>Programu</i> w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych. • Podejmowanie uchwał w sprawie aktualizacji <i>Programu</i> • Podejmowanie uchwał budżetowych i WPF zabezpieczających środki na realizację programu.
Zespół ds. rewitalizacji	• Koordynowanie wdrażania, monitoringu i oceny realizacji projektów • Monitorowanie postępów realizacji celów rewitalizacji, • Pełnienie roli opiniodawczej dla Wójta Gminy
Partnerzy społeczni	• Konsultacje społeczne • Udział jako partnerzy projektów <i>Programu</i> • Udział w Zespole ds. rewitalizacji

Źródło danych: opracowanie na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Rozwoju, Warszawa, sierpień 2016 r.

Kolejnym elementem jest zapewnienie odpowiedniego standardu zarządzania procesem rewitalizacyjnym w skali całej Gminy. Poniżej przedstawiono w ujęciu schematycznym zintegrowany system zarządzania *Programem* w Gminie Boniewo.

Rys.14.System wdrażania Programu

Źródło danych: opracowanie własne

Kluczowym zadaniem współpracy w ramach zintegrowanego procesu zarządzania procesem rewitalizacji jest włączenie wszystkich podmiotów zaangażowanych w ten proces, ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena *Programu* z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi i celami rozwojowymi Gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji

Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju Gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł finansowania.

XII. Monitoring

Dane wymagane do monitoringu i oceny zostaną pozyskane głównie z Urzędu Gminy w Boniewie Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boniewie oraz GUS.

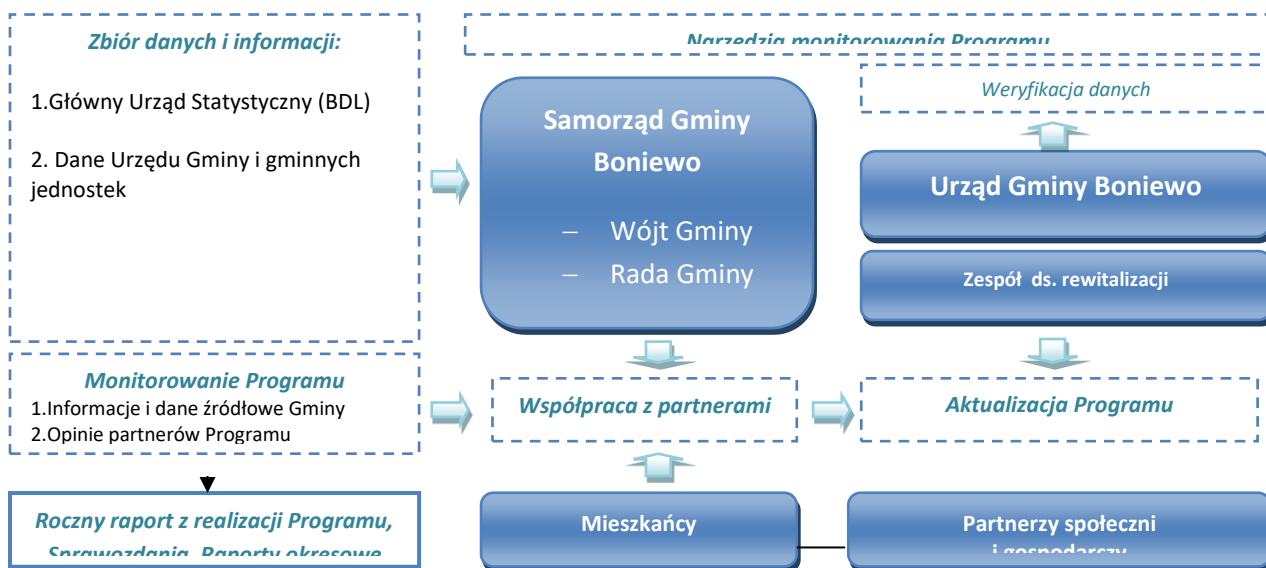
Podstawowym elementem systemu monitoringu i oceny jest ustalenie wskaźników, które będą wykorzystywane do monitorowania postępów w zakresie osiągania celów i realizacji zadań określonych w programie. Poniżej przedstawiono główne wskaźniki monitorowania.. Zebrane dane pozwolą na ocenę ilościową i jakościową prowadzonych działań w ramach Programu rewitalizacji.

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji *Programu* konieczne jest również zastosowanie systemu monitorowania postępów realizacji celów w procesie rewitalizacji. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Monitoring dotyczyć będzie postępu jakościowego i ilościowego oraz ograniczenia rozmiarów zidentyfikowanych problemów. Monitoring prowadzony będzie w odniesieniu do realizacji wskaźników Programu dla poszczególnych celów Programu.

Monitoring obejmuje:

- analizę zmian wartości założonych wskaźników *Programu*
- ocenę efektów działań oraz projektów realizowanych w ramach rewitalizacji,
- wnioski, rekomendacje w zakresie planowanych działań oraz ewentualnych zmian lub aktualizacji.

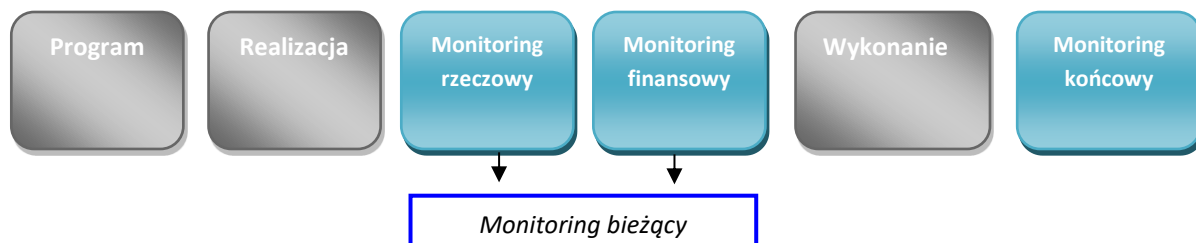
Rys. 15. Monitoring Programu

Źródło danych: opracowanie własne

Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac (monitoring rzeczowy) oraz monitorowanie środków finansowych projektu (monitoring finansowy). Poniżej w formie graficznej ujęto formy monitoringu Programu.

Rys.16. Formy monitoringu Programu

Źródło danych: *opracowanie własne*

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami *Programu*.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację *Programu* i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania *Programu* i stopniu wykorzystania dotacji w ramach projektów rewitalizacyjnych. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami *Programu*.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

W ramach monitoringu *Programu* uwzględniono narzędzia monitoringu, w tym przygotowanie sprawozdań do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu dotyczące efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych (w okresie, co 2 lata), a także sprawozdań z projektów RPO WK-P 2014-2020 w ujęciu kwartalnym oraz raportów dla Rady Gminy Boniewo, ukazujących prace nad wdrożeniem *Programu* i postęp w realizacji. W przypadku wykazanie w procesie monitorowania nierealizowania celów *Programu* zastosowana zostanie procedura aktualizacji *Programu* w zakresie korekty wskaźników *Programu* realizujących cele *Programu*.

XIII. Promocja i komunikacja społeczna

Komunikacja społeczna związana z upowszechnieniem zamierzeń *Programu* wśród przyszłych beneficjentów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów, zakłada przeprowadzenie następujących działań:

- umieszczenie na stronie internetowej Gminy oraz na tablicy ogłoszeniowej informacji o wytyczonym obszarze rewitalizacji,
- spotkania konsultacyjno-informacyjne z mieszkańcami i partnerami społeczno-ekonomicznymi służące prezentacji, a następnie informacji o stanie realizacji Programu,
- bieżące informacje zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy Boniewo, dotyczące rewitalizacji w Gminie,
- prezentacja założeń koncepcji architektoniczno-urbanistycznej terenów i zagospodarowania przestrzeni oraz obiektów poddawanych rewaloryzacji w czasie rewitalizacji – prezentacje dla mieszkańców, konsultacje koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych z mieszkańcami,
- artykuły w prasie lokalnej,
- promocja Programu rewitalizacji – przedstawianie wyników jego realizacji (przynajmniej raz do roku aktualizacja informacji na stronie na temat osiągnięcia zakładanych wyników),
- inne metody promocji wizualnej z wykorzystaniem różnych kanałów medialnych.

XIV. Definicje i pojęcia Programu

Interesariusze	Podmioty i grupy społeczne, mogące potencjalnie uczestniczyć i mieć wpływ na realizację działań rewitalizacyjnych oraz ci, których interesy mogą być związane z procesem odnowienia określonego obszaru
Obszar zdegradowany (OZ)	Obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
Obszar rewitalizacji (OR)	Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. ≤ 20% powierzchni gminy ≤ 30% ludności gminy
Program Rewitalizacji (PR)	Zgodnie z <i>Narodowym Planem Rewitalizacji 2022</i> jest to uchwalany na poziomie gminnym- instrument zintegrowanego podejścia w zakresie rewitalizacji

	o zasięgu gminnym, sporządzany przez jednostkę samorządu terytorialnego zgodnie z wytycznymi dotyczącymi przygotowania Programu Rewitalizacji oraz obejmujący listę i zakres projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji. Program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Objęcie danego obszaru Programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty/narzędzia dedykowane rewitalizacji (Programy unijne i instrumenty krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, Programach i działaniach sektorowych
Proces rewitalizacji	Wieloletni system spójnych działań samorządu przy udziale partnerów w sferze społecznej oraz gospodarczej przestrzenno-funkcjonalnej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju i odnowy jego obszarów.
Stan kryzysowy	Stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej, jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej

XV. Spis tabel i rysunków

15.1. Spis tabel

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych nadrzędnych dla <i>Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>	5
Tabela 2. Zakres powiązania Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
Tabela 3. Liczba mieszkańców w Gminie Boniewo w latach 2012-2016 wg wieku (stan na 31 grudnia 2016 r.).....	11
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon gmina ogółem.....	13
Tabela 5. Drogi publiczne na terenie Gminy Boniewo na koniec 2016 roku.....	15
Tabela 6. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w Gminie Boniewo.....	15
Tabela 7. Delimitacja obszaru zdegradowanego gminy Boniewo.....	27
Tabela 8. Powierzchnia i ludność obszaru do rewitalizacji Gminy Boniewo.....	32
Tabela 9. Wykaz mieszkańców Gminy Boniewo w podziale na sołectwa.....	34
Tabela 10. Podział ludności OR na grupy wiekowe.....	39
Tabela 11. Bezrobocie w obszarze rewitalizacji	40
Tabela 12. Pomoc społeczna.....	41
Tabela 13. Główne problemy i potencjały rozwoju obszaru do rewitalizacji.....	44
Tabela 13. Prognozowane zapotrzebowanie na miejsca edukacji przedszkolnej w latach 2016-2019..	39
Tabela 14. Wskaźniki produktów i rezultatów programu rewitalizacji Gminy Boniewo.....	53
Tabela 15. Lista główna projektów Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023....	56
Tabela 16. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023 – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	61
Tabela 17. Lista uzupełniająca projektów rewitalizacyjnych Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023.....	63
Tabela 18. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gmina Boniewo – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	63
Tabela 19. Wykaz projektów komplementarnych z projektami <i>Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023</i>	64
Tabela 20. Wykaz projektów komplementarnych z projektami <i>Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2007-2013</i>	65
Tabela 21. Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych gminy Boniewo.....	67
Tabela 22. Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program.....	79

15.2. Spis rysunków

Rys 1. Prognoza liczby ludności Gminy Boniewo.....	12
Rys 2. Zmiany w strukturze bezrobocia na terenie Gminy Boniewo.....	12
Rys.3. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Boniewo.....	19
Rys.4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gminy Boniewo.....	19
Rys. 5. Mapa obszaru zdegradowanego gminy Boniewo.....	29
Rys. 6. Mapa obszaru do rewitalizacji Gminy Boniewo.....	33
Rys.7. Ludność obszaru rewitalizacji z podziałem na grupy wiekowe.....	39
Rys.8. Bezrobocie na obszarze rewitalizacji.....	40
Rys.9.Koncepcja rewitalizacji Gminy Boniewo.....	47
Rys.10. Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Boniewo.....	49
Rys. 11. Cele rewitalizacji Gminy Boniewo.....	51
Rys.12. Grupy interesariuszy rewitalizacji.....	72
Rys.13.Aktualizacja Programu.....	78
Rys. 14.System wdrażania Programu.....	80
Rys. 15.Monitoring Programu.....	81
Rys.16. Formy monitoringu Programu.....	82

Załączniki

1. Diagnoza na potrzeby Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023
2. Raporty konsultacji społecznych Programu wraz z:
 - ogłoszeniami,
 - listami obecności,
 - ankietami rewitalizacji Gminy Boniewo
 - formularze uwag
2. Ekspertyzy Programu Rewitalizacji dla Gminy Boniewo na lata 2017-2023